

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtuluscephesi.com>

YIL: 12 SAYI: 61 Mayıs-Haziran 2001

Dünya Ekonomisinde Durgunluk

Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı (!)

*Köylülerin Mülsüzleştirilmesi
ve "Siyasetin Yeniden Yapılandırılması"*

*Şehir Küçük-Burjuvazisinin
"Globalizm Aşkı"nın Sonu*

*Küçük-Burjuva İdeolojisinin Eleştirisi
Maksim Gorki*

*Ekonomik ve Siyasal Kriz Ortamında
Solda Marjinalleşme*

*Türkiye Halk Kurtuluş Ordusu Savaşçıları
Sinan Cemgil, Kadir Manga, Alpaslan Özdoğan
Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan, Hüseyin İnan*

*TKP/ML Kurucusu ve Önderi
İbrahim Kaypakkaya*

*Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi Savaşçıları
Hüseyin Cevahir
Leyla Doğan
Ağadede Sankaya*

DÜNYA EKONOMİSİNDE DURGUNLUK	3	1997 Asya Krizi ile başlayıp, 1998 Rusya Krizi ile genişleyerek günümüze kadar gelen ve bugün ABD ekonomisinde “durgunluk eğilim” olarak adlandırılan mevcut durumun değerlendirilmesi.
GÜÇLÜ EKONOMİYE GEÇİŞ PROGRAMI (!)	10	Emperyalist sistemin içinde bulunduğu ekonomik buhranın ülkemize şiddetle yansımalarının sonuçlarını ifade eden Kemal Derviş “programı”nın irdelenmesi.
KÖYLÜLERİN MÜLKSÜZLEŞTİRİLMESİ VE “SİYASETİN YENİDEN YAPILANDIRILMASI”	15	9 Aralık 1999 tarihli “Niyet Mektubu”nda ifadesini bulan ve bugüne kadar aşama aşama uygulanan köylülerin mülksüzleştirilmesi sürecinin tahlili.
ŞEHİR KÜÇÜK-BURJUVAZİSİNİN “GLOBALİZM AŞKI”NIN SONU	20	22 Şubat 2001 günü TL’nin “dalgalanmaya” bırakılmasıyla birlikte adı konmamış ve oranı belirlenmemiş devalüasyon ortamında şehir küçük-burjuvazisinin mülksüzleştirilmesini ve buna “gönüllü” katılımını, sınıfsal özellikleriyle bağlantılı olarak ele alan bir yazı.
KÜÇÜK-BURJUVA İDEOLOJİSİNİN ELEŞTİRİSİ MAKSİM GORKİ	27	Maksim Gorki’nin küçük-burjuva ideolojisi üzerine yazdığı bir makale.
EKONOMİK VE SİYASAL KRİZ ORTAMINDA SOLDA MARJİNALLEŞME	30	12 Eylül askeri darbesi ile başlayan depolitizasyon ve pasifikasyon politikalarının bir sonucu olarak ülkemiz solunda ortaya çıkan ideolojizilik ve bunun günümüzdeki sonuçları.
THKO SAVAŞÇILARI SİNAN CEMGİL KADİR MANGA ALPASLAN ÖZDOĞAN DENİZ GEZMİŞ YUSUF ASLAN HÜSEYİN İNAN	35	Onlar, devrim yolunda düştüler...
TKP/ML KURUCU VEÖNDERİ İBRAHİM KAYPAKKAYA	36	Mücadeleleri devrimin yolunu aydınlatmaya devam
THKP-C SAVAŞÇILARI HÜSEYİN CEVAHİR LEYLA DOĞAN AĞADEDE SARIKAYA	37	ediyor.

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:
Postfach 2501

55514 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Mail Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.com

Bu sayı İLKER Matbaası'nda basılmıştır.

Baskı Tarihi: 9 Haziran 2001

Ederi: 500.000 TL.

5 DM - 15 FF.

5 Sfr. - 6 NG

Abone Ederi:

10 Sayı 70 DM

15 Sayı 100 DM

Dünya Ekonomisinde Durgunluk

2001 yılının Ocak ayına girildiğinde, ekonomi haberlerinin ilk sırasında ABD ekonomisinde başgösteren durgunluk “eğilimi” ile Japon ekonomisinde “süregiden” durgunluk yer almaya başlamıştır.

ABD Merkez Bankası'nın (FED) faiz oranlarını birbiri ardına 0,5 puanlık indirimlerle Mayıs ayı itibarıyla %5,5'den %4'e çekmesi, ancak buna rağmen ABD ekonomisindeki durgunluk “eğilimi”nin varlığını koruması, bir kez daha dünya ekonomik buhranının şiddetlenmesini gündeme getirmiştir.

2000 yılının ortalarından itibaren dünya ticaret hacminde görülen büyük daralmanın, kaçınılmaz olarak üretimde düşüklere neden olacağı hemen tüm burjuva ekonomistleri tarafından bilinir olduğu halde, bunun ABD ekonomisindeki yansısı, sürekli olarak durgunluk “eğilimi” olarak sunulmuştur. Burjuva ekonomistlerinin bu sunuş tarzı, tüm ekonomik gelişmeleri “psikolojik faktörler”le açıklama eğilimleriyle çakışmaktadır. Böylece son on yıldır dünya ekonomisinde görülen gelişmeleri açıklamak bir yana, kavramakta bile

yetersiz kalmışlardır.

Dünya ekonomisinde son on yıldır meydana gelen gelişmeleri burjuva ekonomistlerinin açıklamada yetersiz kalışları, hemen her durumda SSCB'nin dağıtılmışlığı koşullarında dünya pazarlarında meydana gelen genişlemeye rağmen, dünya ticaretinde aynı oranda bir büyümenin ortaya çıkmamasıyla görünür olmuştur.

Öte yandan, aynı dönem içinde ortaya çıkan 1993, 1997, 1998 ve 2000 yılındaki bölgesel krizler ve bunlara karşı alınan her önlemin bir sonraki krizi daha da ağırlaştırması ve yaygınlaştırması, dünya ekonomisinde 1997 yılından bu yana büyüyerek gelişen durgunluğun tüm emperyalist ekonomileri içine alan boyutlara ulaşmasına neden olmuştur.

1997 Asya Kriziyle birlikte Güney Doğu Asya ülkeleri ile Japonya'da başlayan mali kriz ve durgunluğun 1998 Rusya krizi ile genişlemesi ve giderek Brezilya, Arjantin ve Türkiye'yi kapsayan boyutlara ulaşması karşısında ABD ekonomisindeki %4'ler seviyesindeki 5 yıllık büyüme sürecinin sona ermesi, dünya

Dünya üretimindeki değişmeler

(IMF ve Dünya Bankası sınıflamasına göre)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
ABD	3.1	2.7	4.0	2.7	3.6	4.2	4.3	4.2	5.0	1.5
Japonya	1.0	0.3	0.6	1.5	5.0	1.6	-2.5	0.3	1.7	0.6
Almanya	2.2	-1.1	2.3	1.7	0.8	1.5	2.2	1.5	3.0	1.9
Fransa	1.5	-0.9	2.1	1.8	1.1	2.0	3.4	2.7	3.2	2.6
İtalya	0.8	-0.9	2.2	2.9	1.1	1.8	1.5	1.4	2.9	2.9
İngiltere	0.1	2.3	4.4	2.8	2.6	3.5	2.2	2.0	3.0	2.6
Kanada	0.9	2.3	4.7	2.8	1.7	4.0	3.1	4.2	4.7	2.3
"Gelişmekte Olan Ülkeler"	6.4	6.4	6.7	6.1	6.5	5.8	3.2	3.8	5.8	5.0
"Geçiş Ülkeleri"	-14.4	-7.6	-7.6	-1.4	-0.6	1.7	-0.7	2.4	5.8	4.0

Dünya Ticaret Hacmindeki Değişmeler (Yıllık)

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001
Toplam	4.7	3.8	9.0	9.1	6.7	9.7	4.2	4.6	12.4	6.7

ticaret hacmindeki %50'lere varan gerilemeyle birleşerek, emperyalist sistemin bütününe etkisi altına alan bir **durgunluk** ortaya çıkarmıştır. Ancak IMF'nin geri-bıraktırılmış ülkelere verdiği stand-by ve diğer kredilerle 2000 yılında dünya çapında **ek bir talep yaratılarak** emperyalist ülkelerdeki, özellikle de ABD'deki üretim fazlasının satılması sağlanmış ve böylece aşırı-üretim meydana getirdiği durgunluk 2001 yılına ertelenmiştir. Bunun ülkemizdeki yansıması ise, 2000 yılında tarihinin en büyük dış ticaret açığının verilmesi olmuştur (25 milyar dolar).

Ancak bu gelişmelerin en önemli sonucu ekonomi-politika alanında olmuştur. 1980 dünya ekonomik buhranı ile birlikte, 1945 sonrasında dünya çapında uygulanan, devletin ekonomiye müdahalesini esas alan Keynesçilik terkedilmiş ve yerine "monetarizm" (sıkı para politikası) geçirilmiştir. 1990'lardaki gelişmeler "monetarizm" in aşırı-üretim buhranlarına karşı hiçbir etkiye sahip olmadığını açığa çıkarmıştır. Böylece, dünya çapında IMF devreye sokularak, emperyalist ülkeler için ekonomilere müdahale edilmesi kaçınılmaz olmuştur. 1990 yılında 13.911 milyar dolar olan IMF kredileri, 1995 yılında 23.385 milyar dolar, 1998 yılında 45.069 milyar dolar ve 2000 yılında 58.921 milyar dolara yükseltilmiştir. Ve 2001 yılına girildiğinde tüm bu müdahaleler işe yaramamış ve başta ABD ekonomisi olmak üzere tüm emperyalist ülkeler durgunluk içine girmişlerdir.

Günümüzde emperyalist ülkelerin içine girdikleri durgunluk, geçmiş dönemlerin ekonomik buhranlarıyla eşdeğerdir. Bu durum kavranılmadığı sürece, ne emperyalist ekonomilerdeki gelişmeler, ne de geri-bıraktırılmış ülkelere uygulanan ekonomi-politikalar doğru olarak açıklanamaz.

"Emperyalizmin üçüncü bunalım döneminde ağırlık kazanan ekonominin askerileştirilmesi, tekellerin çeşitli ülkelerde çeşitli mallar üreterek kârlarını geçmişe göre oldukça garanti altına almaları, ekonomiye artan oranda devlet müdahalesi, sürekli enflasyon ve yeni-sömürgecilik metotları, emperyalist ülkelerde ekonominin devrevi hareketinde değişiklikler yapmıştır. Klasik cycle'nin dört aşaması (durgunluk, çöküş, canlanma, refah) **durgunluk** ve **canlanma** olarak ikiye inmiştir."^[*]

Ekonominin devrevi hareketinin dört aşı-

madan iki aşamaya (durgunluk ve canlanma) inmesi, **ekonomik buhranın şiddetinin zamana yayılması** demektir. Bunun için kullanılan temel araç, devletin ekonomiye müdahale etmesi ve bunun sonucu ek bir talep yaratılmasıdır.

"Bununla beraber, devlet herhangi bir munzam satın alma gücü yaratamaz. Demek ki, resesyon ne kadar şiddetli ise 'ikame' satın alma gücünün yaratılması o kadar gerekli olur ve enflasyon yaratıcı eğilimlerin patlak vermesine yol açar. Kapitalizmin çöküş çağında devletin karşısına çıkan ikilem **buhran ile enflasyon arasındaki seçmedir**. İkincisi belirlenmedikçe (artmadıkça) birincisi önlenemez."^[*]

"Devletin ekonomiye müdahalesi" olarak tanımlanan keynesçi ekonomi-politikanın esasları, kapitalist ekonominin irsi hastalığı olan aşırı-üretim buhranlarına karşı devlet harcamalarını artırarak, üretim malları sektörüne ek bir talep yaratmaktır. Böylece tüketim malları sektöründe başlayan aşırı-üretim buhranının etkisini sınırlandırmak ve şiddetini azaltmak amaçlanmaktadır. Bir başka deyişle, keynesçi enflasyonist politika, devlet harcamalarını artırarak ya da piyasadaki para emisyonunu artırarak talepte bir artış yaratmayı ve bu yolla aşırı-üretim emilmesini hedefler. Enflasyon oranının düşük olduğu dönemlerde ve ülkelerde sınırlı oranda kullanılabilir olan bu araç, özel ve kamu borçlarının büyümesine ve yıllar süren bir borç birikimine neden olmaktadır. 1958-1974 döneminde emperyalist ülkelerde bu politika, durgunluk (stagnation) ile enflasyonun birlikte görülmesine (**stagflasyon**) neden olmuştur. Bunun üzerine, keynesçi enflasyonist politika geri-bıraktırılmış ülkelere ihraç edilmiştir. Böylece emperyalist ekonomilerin aşırı-üretim krizlerine karşı keynesçi politika, 1990'ların moda deyişiyse, "global" ölçekte uygulamaya sokulmuştur.

1974 sonrasında emperyalist ülkelerde **stagflasyon** dönemi başlarken, geri-bıraktırılmış ülkelerde "**ithal enflasyon**" dönemi başlamıştır.

1980 dünya ekonomik buhranına gelindiğinde, keynesçi enflasyonist politika tüm geri-bıraktırılmış ülkelerde olabildiğince geniş ölçekte uygulanırken, emperyalist metropollerde "monetarizm" (sıkı para politikası) uygulamaya sokulmuştur.

[*] E. Mandel, Marksist Ekonomi Elkitabı, Cilt: II, s: 267, Ant Yay., Akt. *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s: 52, Eriş Yay.

[*] THKP-C/HDÖ, *Türkiye Devriminin Acil Sorunları-I*, s: 51, Eriş Yay.

“Monetarizm”, devletin ekonomiye müdahalesinin **sona erdirilmesi** olarak sunulmakla birlikte, asıl olarak devletin **tüketim malları** sektörüne ek talep yaratmayı amaçlayan enflasyonist politikalarının sona erdirilmesinden başka birşey değildir. Her türlü sosyal harcamaların kısılması, devlet personelinin azaltılması vb. uygulamalarla gündeme gelen “monetarizm”, keynesçi politikanın bu alanlardaki uygulamalarını sona erdirmesi olurken, askeri mallar üretiminde devlet harcamalarının olabilecek en üst seviyeye çıkartılmasını sağlamıştır.

Öte yandan geri-bıraktırlmış ülkelere ihraç edilen keynesçi enflasyonist politikalar, emperyalist ülkelerin tüketim mallarına olan talebi büyütülmüştür. Bu amaçla, geri-bıraktırlmış ülkelere verilen krediler genişletilmiştir. Böylece, bir yandan geri-bıraktırlmış ülkelerin emperyalist ülke tüketim mallarına olan talep artılırken, öte yandan aşırı-sermaye birikimiyle azalan kâr oranları, yüksek faiz oranlarıyla telafi edilmeye çalışılmıştır.

1983 yılına gelindiğinde emperyalist ülkelerdeki stagflasyon olgusu etkisizleştirilmiştir. Ancak bu kez, geri-bıraktırlmış ülkelerin büyüyen dış borçları ödeyemez hale gelmeleri yeni bir bunalıma neden olmuştur. Burjuva ekonomistlerinin tanımıyla “borç krizi”, 1983-1985 yılında emperyalist ülke ekonomilerini, hem durgunluk, hem de mali krizle karşı karşıya getirmiştir.

Bunun üzerine “global” Merkez Bankası olarak IMF devreye sokulmuş ve geri-bıraktırlmış ülkelerle tarihinin en büyük stand-by anlaşmalarını yapmıştır. Bu dönemde yapılan stand-by anlaşmalarının sayısı 87’ye ulaşmış ve verilen IMF kredilerinin toplam miktarı 55.269 milyar SDR^[1] olmuştur (66.322 milyar dolar).

1983’de patlak veren “borç krizi”yle birlikte “ihracata yönelik sanayileşme” adı altında yeni bir uygulama tüm geri-bıraktırlmış ülkelerde başlatılmıştır. Bundan amaç, geri-bıraktırlmış ülkelerin dış borçlarını düzenli olarak ödeyebilmeleri için gerekli döviz bulmalarını sağlamaktır. O güne kadar geleneksel olarak tarım ürünleri ihracatçısı konumunda bulu-

nan geri-bıraktırlmış ülkeler, bu tarihten itibaren ülke içi üretimlerinin satılabilir olan her ürününün ihracatına yöneltilmişlerdir. Diğer yandan ise, geri-bıraktırlmış ülkeler, dış borçlarını düzenli ödeyebilmek için “rekabet gücü olan” ürünler üretmeye yöneltilirken (ki buna Dünya Bankası “**yapısal değişim**” adını vermektedir), aynı zamanda devlet garantili dış

IMF’yle yapılan stand-by anlaşmaları
(Milyon SDR olarak)

	Stand-By	Toplam
1953	2	55
1954	3	113
1955	3	113
1956	3	98
1957	9	1,195
1958	9	968
1959	11	1,013
1960	12	351
1961	12	416
1962	21	2,129
1963	17	1,520
1964	19	2,160
1965	23	2,154
1966	24	575
1967	25	591
1968	31	2,227
1969	25	538
1970	23	2,381
1971	18	502
1972	13	314
1973	12	282
1974	15	1,394
1975	12	337
1976	17	1,443
1977	17	5,475
1978	19	5,877
1979	15	2,643
1980	22	3,803
1981	22	10,795
1982	23	16,206
1983	30	25,025
1984	30	18,569
1985	27	11,675
1986	24	4,907
1987	23	5,391
1988	18	4,540
1989	14	6,608
1990	19	13,911
1991	14	14,652
1992	22	19,203
1993	15	15,279
1994	16	8,428
1995	19	23,385
1996	21	27,918
1997	14	17,996
1998	14	45,069
1999	9	48,334
2000	16	58,921

[1] Özel çekme hakları anlamına gelen "special drawing rights-SDR" IMF tarafından 1970 yılında oluşturulan uluslararası bir ödeme ve rezerv aracı. Fiziki para varlığı değil, bir hesap birimi olan SDR’ye göre altın veya döviz gibi bir karşılık bulundurmaya gerek yoktur. Değeri sepet para tekniğine göre oluşturulan SDR, ABD Doları, Japon Yeni, Alman Markı, Fransız Frankı ve İngiliz Sterlini’nden oluşmaktadır. 1 SDR, 1,2 dolardır.

borçlara karşılık olarak devlet gelirlerine ipotek konulmuştur. 1990'lara gelindiğinde emperyalist ülkelerdeki sermaye birikiminin dev boyutlara ulaşması ve buna bağlı olarak kâr oranlarının düşmesi üzerine, ipotek konulmuş devlet gelirlerinin kaynaklarının “özelleştirilmesi”ne geçilmiştir. Bir başka deyişle, ipotekli mallara haciz konulmuş ve “özelleştirme” adı altında satışına geçilmiştir.

1990'larda başlatılan ipotekli malların satışı olarak “özelleştirme”, geri-bıraktırlmış ülkelerin dış borçlarının tahsilini sağlayarak, emperyalist ülkelerin mali krize girmesini engellemiştir.

Ancak bu kez de, geri-bıraktırlmış ülke devletlerinin gelirlerinde büyük düşme olmuştur. Bunun üzerine yeniden “yapısal reformlar” adı altında “monetarist” uygulamalara dönülmüştür. “**Yapısal reform**” paravanası altında yapılan uygulama, geri-bıraktırlmış ülkelerde devletin sosyal harcamalarının kısılması ve “**faiz dışı gelirlerin**” artırılması şeklinde olmuştur.

Meksika, Brezilya ve Arjantin'de yapılan uygulamalar 1993 kriziyle birlikte “yeniden gözden geçirme”yi gerekli kılmıştır. 1993 krizi, dünya ticaret hacminin daralmasına paralel olarak emperyalist ülkelerin içine girdikleri yeni bir durgunluk ile birlikte başlamıştır. Ve bir kez daha emperyalist ülke ekonomilerinin aşırı-üretimlerinin satılabilmesi için ek talep yaratılması gündeme gelmiştir. Böylece yeniden başa dönülerek geri-bıraktırlmış ülkelere IMF aracılığıyla yeni krediler açılması gündeme gelmiş ve bu kredilerle emperyalist metalara ek bir talep yaratılmaya çalışılmıştır.

1997 Asya krizine kadar dünya ticaretinde görülen büyük büyümenin temelinde IMF aracılığıyla geri-bıraktırlmış ülkelere verilen krediler yatmaktadır. 1995-1997 döneminde verilen IMF kredilerinin toplamı 83 milyar dolara ulaşmıştır. IMF kredileri, 1998'de 54 milyar dolar, 1999'da 57,5 milyar dolar ve 2000 yılında 71 milyar dolara yükselmiştir.

Bu gelişmenin dünya çapındaki sonuçları ise, her zaman olduğu gibi, geri-bıraktırlmış ülkelerin dış borçlarında olağanüstü artış ve ithalatın büyük boyutlara ulaşması olmuştur.

1980 dünya ekonomik buhranı döneminde geri-bıraktırlmış ülkelerin dış borç toplamı 586 milyar dolar iken, 1990'da 1.459 milyar dolara ve 2000 yılında 2.527 milyar dolara yükselmiştir.

1989 yılında Meksika'nın 93 milyar dolar dış borcu 1999 yılında 164 milyar dolara yükselirken, aynı dönemde Brezilya'nın dış borç-

ları 114 milyar dolardan 221 milyar dolara ve Arjantin'in dış borçları 65 milyar dolardan 144 milyar dolara yükselmiştir.

Yine aynı dönemde Meksika'nın ithalatı 42 milyar dolardan 155 milyar dolara, Brezilya'nın ithalatı 21 milyar dolardan 57 milyar dolara ve Arjantin'in ithalatı 6 milyar dolardan 32 milyar dolara ulaşmıştır.

Ancak 1998 yılında Brezilya ile başlayan ve 2000 yılında Arjantin ile Türkiye'ye yansıyan dış borçların ödenemez hale gelmesi, bir kez daha geri dönüş yolunu açmıştır.

Böylece 1990'dan günümüze kadar, emperyalist sistem, toprak olarak genişleyen dünya pazarlarına rağmen, üçer yıllık aralıklarla ortaya çıkan ekonomik buhranların yaratmış olduğu bir kısır döngüye girmiştir. Alınan tüm önlemlere ve uygulamalara rağmen bu kısır döngü kırılmamış ve emperyalist sistem sürekli durgunluğun belirgin özelliği ise, bir ya da birkaç emperyalist ülke birkaç yıl durgunluk içindeyken, diğer emperyalist ülkelerde büyüme görülmesi ve bir sonraki dönemde durgunluk-büyüme ilişkisinin tersine dönmesidir.

1993 ve 1997 krizleriyle birlikte emperyalist ülkelerdeki aşırı-sermaye birikiminin metaların aşırı-üretimine eşdeğer boyutta bir sorun haline geldiği de görünür olmuştur. Emperyalist ülkelerdeki aşırı-sermaye birikimi, bir yandan metaların aşırı-üretimine neden olurken, diğer yandan sermayenin sürekli olarak değer kaybetmesine neden olması karşısında geri-bıraktırlmış ülkelerdeki “özelleştirme” uygulamalarına hız verilmiştir. “Özelleştirme” demagojisiyle geri-bıraktırlmış ülkelerin tüm iç üretim birimlerinin emperyalist sermaye tarafından satın alınmasının yolu açılmıştır. Böylece geri-bıraktırlmış ülkelerdeki emperyalist ülkelerin doğrudan sermaye yatırımlarında artış ortaya çıkmıştır. Burada uygulanan yöntem, geri-bıraktırlmış ülkelerin iç pazarında kâr oranı yüksek sektörlerin bir bütün olarak emperyalist sermayenin yatırım alanı haline getirilmesidir.

Geri-bıraktırlmış ülkelerin emperyalist metalara olan **talebini** artırmak amacıyla verilen kredilerin büyüklüğü ve bunların geri ödenmesinde ortaya çıkan bunalımlar karşısında bir “çare” olarak da görünen doğrudan yabancı sermaye yatırımlarındaki artışın ilk sonucu ise, emperyalist ülkelerde işsizliğin artması olmuştur. Diğer yandan, doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının (nakit sermaye ihracı) yüksek kâr oranı elde edebilmeleri amacıyla geri-bıraktırlmış ülkelerdeki işçi ücretlerinin olabildiğince düşürülmesi ve bu

Sektörler İtibariyle Özelleştirme				
(Milyon dolar)				
	1997	1998	1999	Toplam [1990-1999]
Altyapı	37.370	39.964	11.669	154.347
Telekomünikasyon	12.863	26.619	5.340	76.110
Enerji	17.979	9.994	5.545	53.427
İmalat sanayi	7.795	2.167	3.127	50.152
Demir-Çelik	916	3	303	9.613
Kimya	1.222	514	908	6.060
Hammadde	12.932	3.125	18.085	59.917
Petrol ve gaz	7.956	1.975	17.985	45.074
Madencilik	4.418	971	17	9.001
Finans ve Bankacılık	3.445	3.149	9.007	38.008
Hizmetler ve diğer	5.031	905	2.188	13.289
Toplam	66.573	49.309	44.076	315.712

[Kaynak: Dünya Bankası Özelleştirme Verileri]

amaçla kırsal nüfusun kentlere göç ettirilmesi, bu ülkelerdeki sosyal bunalımın daha da derinleşmesine neden olmaktadır. Gerek emperyalist ülkelerde işsizlik oranlarındaki artışın, gerekse geri-bıraktınlmış ülkelerde kırsal nüfusun kentlere gücünün yaratmış olduğu sorunların çözülebilmesi için, devletin sosyal yardım harcamalarının artırılması kaçınılmaz hale gelmektedir. Bu da, aynı kaçınılmazlık içinde, devlet giderlerinin artması ve enflasyonun yükselmesi demektir. Ve bir kez daha ve yeniden keynesci politikalara dönülmesi kaçınılmaz olmaktadır.

Diğer taraftan metallerin aşırı-üretimini ortaya çıkardığı durgunluk karşısında **emperyalist ülkelerde iç talebin artırılması** da zorunlu hale gelmektedir. *"Bilindiği gibi iç pazar emekçilerin ferdi tüketimini artırmakla mümkündür. Ancak çalışan nüfusun gerçek gelirlerinde esaslı yükselmelerle iç pazar genişleyebilir."*^[1] Bu ise, bir yandan sermayenin kâr oranlarının düşmesine neden olacağı gibi, diğer yandan devlet harcamalarının artırılmasını ve devletin ekonomiye müdahalesinin büyümesini zorunlu kılar. Böylece emperyalist ekonomiler bir kez daha enflasyon-buhran ikilemi ile yüzyüze gelmektedirler.

SSCB'nin dağıtılmışlığı koşullarında emperyalist pazarların toprak olarak genişlemesine rağmen, emperyalist sistemin karşıya olduğu aşırı-üretim buhranları olanca şiddetıyla devam etmektedir. Emperyalist sistemin temel sorunu sermayenin ve metallerin aşırı-üretimidir. Dolayısıyla alınan ve alınacak tüm önlemler, her durumda bu sermayenin ve metallerin aşırı-üretimini yaratmış olduğu sorun-

ları çözmeyi hedeflemektedir. Bu aşırı-üretim sorunu çözümediği sürece, emperyalist ülkelerin durgunluktan çıkmaları olanaksızdır. Son beş yıldır kullanılan tüm suni uyarıcılara rağmen, emperyalist ekonomilere egemen olan durgunluktan çıkılamamıştır.

Emperyalist ülkelerin **sermayenin** aşırı-üretimini karşısında geliştirdikleri formül iki yönlüdür. Birinci yön, fazla sermayeyi geri-bıraktınlmış ülkelere yüksek faiz oranlarıyla borç vermek ve bu borçlar aracılığıyla emperyalist ülke metalarna ek bir talep yaratmaktır. İkinci yön ise, geri-bıraktınlmış ülkelerde doğrudan sermaye yatırımı için gerekli koşulları ve olanakları yaratmaktır. Bunun temel aracı ise "özelleştirme" olmuştur.

Birinci yön, geri-bıraktınlmış ülkelerin dış borçlarının olağanüstü artışına neden olurken, aynı zamanda bu ülkelerin dış borçlarını düzenli ödeyebilmelerinin koşullarını da ortadan kaldırmıştır. Özellikle geri-bıraktınlmış ülkelere verilen dış borçların yapısında meydana gelen değişim, borç ödemelerini tümüyle olumsuz hale getirmiştir.

1980 yılında geri-bıraktınlmış ülkelerin toplam 586 milyar dolarlık dış borçlarının 365 milyar doları, yani %62'si devlet borçlarından ve devlet garantili borçlardan oluşmaktadır. 2000 yılına gelindiğinde geri-bıraktınlmış ülkelerin toplam 2.527 milyar dolarlık dış borçlarının 800 milyar doları devlet borçları iken, **özel sektör borçları** 1.727 milyar dolara yükselmiştir. Bunun 534 milyar doları garantisiz özel sektör borçları ve 402 milyar doları kısa vadeli borçlardır.

1980'lerde "mucize" olarak sunulan "ihracata yönelik sanayileşme" politikaları ile 1980 dünya ekonomik buhranı koşullarında ortaya çıkan borç krizi aşılabilmişse de, 1990 son-

[1] Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*

rasında emperyalist ülkelerdeki tüketim malları üretimindeki büyük artışlar geri-bıraktınlmış ülkelerin ihracatını geriletmiş ve bunun sonucu "ihracata yönelik sanayileşme" adı altında yapılan tüm yatırımlar işlevsiz kalmıştır. Ülkemiz somutunda tekstil sektöründe açık biçimde görülen bu olgu, aynı zamanda emperyalist ülkelerin tüketim mallarının ithalatındaki büyük artışlarla tam bir iflasa yol açmıştır.

İşte bu ortamda "özelleştirme" kısa vadeli borçların tahsili olarak gündeme getirilmiştir. Bir başka deyişle, "**özelleştirme**", **geri-bıraktınlmış ülkelerin dış borçlarına karşılık olarak ülke içi varlıkların satılması olarak uygulamaya sokulmuştur.**

Dünya Bankası verilerine göre, 1990-99 döneminde dünya çapında 315,7 milyar dolarlık "özelleştirme" yapılmıştır. Bunun 1/3'ü 1997-1998 yılında, yani Asya Krizi ortamında gerçekleşmiştir. Son on yılda yapılan "özelleştirme"lerin 177 milyar dolarlık bölümü, yani %56'sı Latin-Amerika'da olmuştur. Brezilya, 71 milyar dolarla (sadece 1998 yılında gerçekleştirilen "özelleştirme" 32 milyar dolardır) ile ilk sırayı alırken, Arjantin 44 milyar dolarla (1999 yılında gerçekleştirilen 16 milyar dolarlık petrol şirketinin "özelleştirmesi" ile) ikinci sırada yer almaktadır. Latin-Amerika'nın diğer büyük ekonomisi olarak gösterilen Meksika'daki "özelleştirme"nin son on yıllık toplamı 31,7 milyar dolardır; bunun 11 milyar dolarlık bölümü 1991 yılında gerçekleştirilmiştir.

Ancak tüm "özelleştirme"lere rağmen, Meksika 1994 yılında, Brezilya 1999 yılında, Arjantin ise 2000 yılında yeniden "mali kriz"le karşı karşıya kalmışlardır. Bunların gösterdiği gerçek ise, yapılan tüm propagandaya rağmen, "özelleştirme"lerin geri-bıraktınlmış ülkelerin dış borçlarının ödenmesinde sadece birkaç yıllık bir etkiye sahip olduğudur.

Görüldüğü gibi, emperyalist ekonomilerin karşı karşıya oldukları sermayenin ve metallerin aşırı üretimi, geri-bıraktınlmış ülkelerin tüm iç varlıklarının, ister meta olarak, ister sermaye malı olarak satılmalarıyla çözümlenebilir bir sorun değildir. Kapitalist üretimin ayrılmaz ve kaçınılmaz bir parçasını oluşturan aşırı-üretim, günümüzde her dönemdekinden çok daha büyük boyutlara ulaşmıştır. Son elli yılın "en hızlı gelişen" ekonomisi olarak Japon ekonomisinin son on yıldır karşı karşıya kaldığı sorunlara bakıldığında, aşırı-üretim günümüzdeki boyutları ve sonuçları daha açık görünür olmaktadır.

Japonya'nın II. yeniden paylaşım savaşı sonrasında hızlı gelişimi ve dünya pazarla-

rasında artan oranda yer alışı, Japonya'yı dünyanın üçüncü büyük ekonomisi haline getirmiştir. 1990'lara gelindiğinde yıllık 400 milyar dolarlık ihracat yapan Japonya, hemen her yıl 100 milyar dolar düzeyinde bir dış ticaret fazlasına sahip olmuştur. Ancak Japon ekonomisindeki büyüme hızı, her zaman olduğu gibi, büyük miktarlara varan stokların oluşmasına neden olmuştur. Yıllar boyu büyük Japon bankalarının verdiği ihracat kredileri ile beslenen ihracat, aynı zamanda ithalatçı ülkelere açılan kredilerle desteklenmiş olmasına rağmen, özellikle geri-bıraktınlmış ülkelerin dış borçları ödemedeki karşı karşıya kaldıkları sorunlar, en şiddetli biçimde Japon ekonomisine yansımıştır. 1997 Asya Krizi ile Japonya'nın Asya ülkelerine vermiş olduğu kredilerin ödenemez hale gelmesiyle birlikte, ekonomi tam anlamıyla durgunluk içine girmiştir. Bunun sonucu olarak 1998 yılında Japon ekonomisi %2,5 küçülmüştür. 1998 yılında "Acil Önlemler Paketi"nin uygulamaya sokulmasına rağmen ekonomide önemli bir canlanma ortaya çıkmamış ve 1999 yılında "Ekonomik Yeniden Doğuş" adı verilen önlemler devreye sokulmuştur.

Japonya'nın gerek ihracatı sürdürmek ve artırmak için, gerekse durgunluktan çıkış için aldığı tüm önlemler, kamu harcamalarının artırılması temelinde gerçekleşmiştir. 1997 yılında GSYİH 493 trilyon yen iken, kamu borçlarının tutarı 368 trilyon yen olmuştur (Borçların GSYİH'ya oranı %74,7). 2000 yılına gelindiğinde Japonya'nın GSYİH'sı 498 trilyon yen olurken, kamu borçları toplamı 577 trilyon yene yükselmiştir. Böylece kamu borçlarının GSYİH'ya oranı %115,8 seviyesine yükselmiştir. Ancak kamu borçlanması yoluyla aşırı-üretim karşı ek talep yaratılması yönündeki bu uygulamalar, gerek iç talepte, gerekse ihracatta beklenen gelişmeyi sağlayamamıştır.

Böylece Japon ekonomisinin son on yılda içine girdiği aşırı-üretim buhranı, bir yandan emperyalist sistemin bir bütün olarak bu buhranlar karşısında çaresiz kaldığını, diğer yandan da, tüm propagandif söylemlere karşın devletin ekonomiye artan oranda müdahalesinin kaçınılmaz olduğunu göstermiştir. 1980 dünya ekonomik buhranı sonrasında emperyalist ülkelerde alt yapıların yenilenmesi ve yeni teknolojilerin üretim sürecine sokulmasıyla birlikte ortaya çıkan üretim artışları günümüzdeki aşırı-üretim büyüklüğünü belirleyen temeli oluşturmuştur. **Emperyalist aşamada üretici güçlerin gelişiminin frenlendiği** koşullarda 1980 sonrasında meydana gelen bu gelişme, aynı zamanda emperyaliz-

min üretici güçlerin gelişimini neden frenlemek zorunda kaldığının da bir göstergesi olmuştur. (Her ne kadar bu dönemde emperyalist ülkelerde yeni teknolojilerin üretime uygulanmasıyla birlikte Marksizm-Leninizmin bu saptamasının “geçersiz olduğu” ilan edilmişse de, 1990’ların dünyası, emperyalizmin üretici güçlerin gelişimini frenlemekten öte durdurmak zorunda kaldığını da göstermiştir.)

Diyebiliriz ki, günümüzde ABD ekonomisinin içine girdiği durgunluk, 1997 yılından buyana süregelen ekonomik buhranın dünya çapında genelleşmesine ve emperyalist sistemin bütününde egemen olmasına neden olacak boyutlara ulaştırmıştır. 2001 yılında dünya ticaret hacmindeki büyük daralma, tümüyle geri-bıraktırlmış ülkelerde egemen üretim ilişkisi haline getirilen dışa bağımlı kapitalizmin bir sonucu olmuştur. Bir başka deyişle, 1980 dünya ekonomik buhranının açık biçimde gösterdiği gibi, emperyalizmin yeni-sömürgecilik yöntemleri, sözcüğün tam anlamıyla bunalıma girmiş ve sürekli yeni bunalımlar üreten bir sürece girmiştir. Tümüyle emperyalist ülkelerin durumuna ve bunun ortaya çıkardığı taleplere uygun olarak geri-bıraktırlmış ülkelerde geliştirilen kapitalizm (yukardan aşağı), sürekli dış borçlanmayla ayakta durabilmektedir. Emperyalist ülkelerde sanayi ve tarımsal üretimde meydana gelen yoğunlaşma ve büyümenin getirdiği üretim fazlası, geri-bıraktırlmış ülkelerdeki her türden üretim biriminin karşısına dikilmiştir. Geri-bıraktırlmış ülkelerdeki her türden sanayi kuruluşunun “özelleştirme” adı altında satılması ya da kapatılması, tarımsal üretimin sınırlandırılması ya da tümüyle tasfiye edilmesi, emperyalist ülkelerdeki üretimin gelmiş olduğu seviye karşısında kaçınılmaz bir son durumdadır. Bu son, emperyalist ülkelerin karşı karşıya oldukları aşırı-üretim buhranını, yani ekonomik durgunluğu aşmak için kısa dönemli sonuçlar ortaya çıkarsa bile, orta ve uzun vadede geri-bıraktırlmış ülkelerin emperyalist metallerin ithalatını karşılayabilecek hiçbir gelire sahip olmamalarını getirecektir. Bu durumda, geri-bıraktırlmış ülkeler, sadece işgücü pazarı olarak belli bir gelir elde edebilecek durumda kalırken, aynı zamanda emperyalist tekellerin doğrudan yatırımlarına bağımlı hale geleceklerdir. Emperyalist tekellerin

geri-bıraktırlmış ülkelerdeki doğrudan yatırımlarının büyümesi ise, emperyalist metropollerdeki sanayilerin kaydırılmasını kaçınılmaz kılarak, buralardaki **işsizlerin sayısını artıracaktır**. Emperyalist ülkelerde artan işsizlik, kaçınılmaz olarak devletin ekonomiye artan oranda müdahalesini gerektirecek, sosyal harcamaların artırılmasını zorunlu kılacak ve sonuç olarak emperyalist ekonomilerde **enflasyon yeniden yükselişe geçecektir**.

Diğer yandan, geri-bıraktırlmış ülkelerin alabildiğine ucuz işgücü deposu haline getirilmesine paralel olarak, buralarda üretilen metallerin emperyalist metropollere ihracı, kısa dönemde emperyalist ülkelerde tüketim malları sektöründe fiyat düşmesine neden olsa da, emperyalist ülke iç pazarlarına yönelik üretim yapan sanayiler büyük oranda tasfiye olmakla yüzyüze kalacaktır. Bu da, kısa dönemde tüketim mallarında meydana gelen fiyat düşüşleriyle kamu desteği ortaya çıkarsa da, iç pazara yönelik üretim yapan sanayilerin tasfiyesi işsizliği daha da artıracaktır. Böylece, emperyalist ülkelerde, çokuluslu tekeliler ile iç pazara yönelik üretim yapan tekeliler arasındaki çelişki giderek keskinleşecektir. Bunun olası bir sonucu ise, tüm emperyalist ülkelerde, devletin ekonomiye artan oranda müdahalesine bağlı olarak himayecilik eğilimlerinin gelişmesi ve egemen olmasıdır. Bunun politik plandaki yansıması ise, emperyalist ülkelerde “milliyetçi” ve “himayeci” politikaların yükselişi olmaktadır.

Emperyalizmin III. bunalım döneminde iki aşamalı (durgunluk-canlanma) ekonominin devrevi hareketinin süresinde meydana gelen kısalmalar, durgunluğun çöküntüye dönüşmesine neden olabileceği gibi, aynı zamanda kitlelerin uzun dönemli bir **belirsizlik içinde yaşamalarına** da neden olacaktır. Bu belirsizlik ortamında bulunacak olan kitleler “milliyetçi” ve “himayeci” politikalara kanalize edilemediği koşullarda sisteme karşı bir hareketin ortaya çıkması dinamiklerini de içinde barındırmaktadır. Sözün özü, emperyalist sistemin içinde bulunduğu ekonomik durgunluk, sistemin bir bütün olarak tıkanmasından başka birşey değildir. Üretimin toplumsal niteliği ile ürünlerin kapitalist özel mülkedilmesi arasındaki çelişki, her dönemdekinden daha fazla keskinleşmektedir.

Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı (!)

“Hepimiz gerçekten Türkiye'nin iyiliği için çalışıyoruz. Türkiye'nin gücünü bu anlayış ve dayanışma artırıyor. Diğer önemli bir konu yasal çalışmalarla ilgili. Bir çok yasa çıktı. Aynı hızda sürmesi mümkün değil. Önümüzde yapılması gereken işler var. Mesela İhale Kanunu, şeffaflık açısından çok önemli. Bazı konularda belki yeterince tartışılmadı. Ama çok hızlı çalışmaya mecburduk, ekonomideki yeni gücünü siyasal alana taşıyabilen çok saygın bir Türkiye hepimizin önemini yansıtıyor. Güçlü bir ekonomi olmadan güçlü bir Türkiye olamaz. **En büyük yurtseverlik güçlü ekonomiye destek vermektir.**” (15 Mayıs 2001, Kemal Derviş)

Şubat krizi sonrasında ülkemizde tam bir belirsizlik hüküm sürerken, Dünya Bankası görevlisi ve IMF memuru olarak ülkemize atanan Kemal Derviş'e gösterilen “büyük” ilgi ortamında IMF'ye verilen yeni niyet mektubu kamuoyuna “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı” adı altında sunuldu.

Devletin ekonomiden elini çekmesi, ekonomi ile politikanın birbirinden ayrılması, yapısal reformların bir an önce yapılması vs. söylemleriyle, “yurtseverlik” nutuklarıyla sunulan ve IMF niyet mektubunun Türkçe versiyonu olan “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”, sözcüğün tam anlamıyla, emperyalist ülkelerin alacaklarını tahsil edebilmek amacıyla ülkemiz ekonomisine elkoyma programından başka birşey değildir. Bir başka deyişle, IMF'ye verilen yeni niyet mektubu ya da onun Türkçe versiyonu olan “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”, **Türkiye'nin dış borçlarının ödenmesini garanti altına alan bir ipotek ve haciz sözleşmesinden** ve Kemal Derviş de, bu sözleşmenin uygulanmasıyla görevli IMF “haciz memuru”ndan başka bir şey değildir.

3 Mayıs 2001 tarihli “Niyet Mektubu”nun Ek-F bölümünün 8. paragrafında “**Halihazır-daki ipotekli rezervler, Savunma Sanayiini Destekleme Fonu hesabında tutulan dış varlıklardan (30 Kasım 2000'de 426 milyon ABD Doları tutarında) oluşmaktadır. Özel Dresdner**

portföyü de (30 Kasım 2000'de 898 milyon ABD Doları tutarında) ipoteklidir” denilerek, mevcut ipotekli paranın toplam **1 milyar 324 milyon dolar** olduğu açıkça ilan edilmiştir.

Bu gerçekler, hemen herkes tarafından bilinmekle birlikte, yapılan medyatik propagandayla, Kemal Derviş ve “program”ın “ülke için son şans olduğu”, “program”ın içerdiği “yapısal reformlar” gerçekleştirildiği takdirde ülke için “yeni bir dönem” başlayacağı, “ekonomiden siyasete kadar herşeyin” “değişeceği” beklentisi yaratılmıştır. Bu beklenti, kaçınılmaz olarak, IMF programının (ki her standby anlaşmasının içerdiği “istikrar tedbirleri”nden başka birşey değildir) “tavizsiz” uygulanmasına onay verilmesini ve yapılanların ve de yapılmak istenenlerin karşısında sessiz kalınmasını getirmiştir.

Ülkemiz için “son şans” olarak gösterilen yeni IMF anlaşması (ya da kamuoyuna sunulan adıyla “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”) sözcüğün tam anlamıyla “geri dönüş”ün olanaksız olduğu bir aşamayı simgelemektedir. Ancak kamuoyuna sunulduğu gibi, “siyasetten ekonomiye yapısal dönüşüm” olacağından değil, yapılan ve yapılacak olan yasal düzenlemelerle uluslararası mali ve sanayi tekelere “müktesep hak” elde edecekleri içindir.

Bu “müktesep hak”, bir kez elde edildiği takdirde, gelecekte hangi siyasal parti iktida-

EKONOMİ / ekonomi@kurtulusyayini.com.tr
Rahmi Koc, 20 yılda çok zengin yapıldığını ve yeni programını Türkiye'ye yeni şansı olduğunu söyledi

'Derviş'i IMF gönderdi'

İçişleri Bakanı Rahmi Koc, "Derviş'i IMF'ye gönderdik" dedi. Koc, IMF'nin Türkiye için yeni bir şans olduğunu söyledi. Koc, IMF'nin Türkiye için yeni bir şans olduğunu söyledi. Koc, IMF'nin Türkiye için yeni bir şans olduğunu söyledi.

İçişleri Bakanı Rahmi Koc, "Derviş'i IMF'ye gönderdik" dedi. Koc, IMF'nin Türkiye için yeni bir şans olduğunu söyledi. Koc, IMF'nin Türkiye için yeni bir şans olduğunu söyledi. Koc, IMF'nin Türkiye için yeni bir şans olduğunu söyledi.

Şeffaf olunması gerekir

Atatürk'ün 'Şeffaflık' ilkesi, Türkiye için bir ilhtisastır. Şeffaflık, Türkiye için bir ilhtisastır. Şeffaflık, Türkiye için bir ilhtisastır.

ra gelirse gelsin, bu yasal düzenlemeleri değiştirse ya da tümüyle ortadan kaldırsa bile ortadan kaldırmaya kalkacak bir siyasal iktidar ise, doğrudan emperyalizmin uluslararası kuruluşlarının **malî, ticarî ve askerî müdahalesiyle** yüzyüze gelecektir. Bu nedenle, "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı"nın ne olduğundan önce, bu programın üzerinde yükseldiği temelî doğru biçimde kavranması ve kitlelere anlatılması gerekmektedir.

Bileneceği gibi, IMF, emperyalist ülkelerin uluslararası finans kuruluşu olarak bağlı ülkelerin her türlü uluslararası malî işlemlerinin denetlendiği, yönetildiği ve yönlendirildiği merkezdir. Bu niteliği ile IMF'nin onayı olmaksızın hiçbir ülkenin uluslararası kuruluşlardan (bankalar vb.) kredi alabilmesi olanaksızdır. Yani IMF, bağlı ülkenin uluslararası kredi talebini koşullara bağlayan merkezî kuruluş durumundadır ve bu koşullar sağlanmadığı sürece hiçbir kredi işlemi yapılamamaktadır. Dışa bağımlı bir sanayiye sahip bizim gibi ülkeler için ekonominin az ya da çok işleyebilmesi açısından uluslararası krediler, yani **dış borçlanma** olmaz-sa-olmaz bir koşuldur. Bu nedenle, mevcut düzenin hangi partisi iktidar olursa olsun, bu koşullarda hükümet olmak ve borçlanma koşullarına uygun olarak programını (eğer varsa) uygulamak durumundadır. Bir başka deyişle, oligarşik yönetimin hiç bir hükümetinin ya da siyasal partisinin IMF koşulları dışında bir ekonomi programa sahip olması olanaksızdır.

1980 dünya ekonomik kriziyle birlikte geri-

masını içermektedir.

Bu çerçevede **Dünya Bankası'nın**, IMF'nin "istikrar tedbirleri" nin meydana getirdiği **sosyal sorunları hafifletme** görevi değiştirilmiştir. Dünya Bankası, 1991-1992 kriziyle birlikte, IMF'nin "planlama ve kriz yönetim" merkezi olarak yeniden yapılandırılmıştır. 1990'lara kadar IMF istikrar tedbirlerinden en çok etkilenen tarım sektörü ile kırsal nüfusa ilişkin Dünya Bankası "proje kredileri", toplam krediler içerisinde %20-25 paya sahip iken, günümüzde %14'ler seviyesine düşmüştür. Buna karşılık olarak, "insan gelişimi", "şehir gelişimi" ve "kamu yönetimi" adı altında geliştirilen yeni "projeler"e ayrılan pay %30'lar seviyesine çıkarılmıştır. Böylece Dünya Bankası "kırsal kalkınma projeleri"nden büyük ölçüde vazgeçmiş ve geri-bıraktırlmış ülkelerde kırsal nüfusun azaltılmasına yönelik IMF uygulamalarıyla uyumlu hale getirilmiştir. Ülkemiz somutunda açık biçimde ifade edildiği gibi, Dünya Bankası ve IMF, kırsal nüfusun %10'ların altına düşürülmesi yönündeki **köylülüğün mülksüzleştirilmesi** uygulamasının uluslararası kuruluşu haline gelmişlerdir.

IMF'nin "değişen rolü"ne paralel olarak Dünya Bankası'nın değişen rolü, birincil olarak, geri-bıraktırlmış ülkelerin kırsal bölgelerinin anti-emperyalist ve anti-oligarşik mücadelenin merkezleri olmaktan çıkartılmasını hedeflemektedir. Daha dün kadar küçük-üreticiliğin desteklenmesi projeleri ile köylülerin kır gerillasına katılımını engellemeye çalışan Dünya Bankası, günümüzde, kırsal bölgelerde nüfusun boşaltılarak kır gerilla-

bıraktırlmış ülkelerin dış borçlarının ödenemez hale gelmesiyle IMF'nin bu işlevi yenilenmiş ve genişletilmiştir. Özellikle 1990'larda Latin-Amerika ülkelerinde "test edilen" ve 1997 Asya Kriziyle birlikte uygulamaya sokulan IMF'nin bu yeni işlevi, tüm geri-bıraktırlmış ülkelerin Merkez Bankaları'nın "bağımsız" hale getirilerek bağlandığı "global" Merkez Bankası olmak ve IMF anlaşmalarına uymayan bağlı ülkelere **yaptırım uygulan-**

savaşının yürütülmesini olanaksızlaştırmayı hedeflemektedir. Bu da, CIA'nın kontr-gerilla taktiklerini açıklamada kullandığı su-balık ilişkisinde, suyu boşaltarak balığı yakalama yönteminden başka bir şey değildir.

Dünya Bankası'nın günümüzdeki ikinci işlevi ise, "kamu yönetimi", "insan gelişimi" vb. projelerle geri-bıraktırlmış ülkelerde emperyalizmin taleplerine uygun politikaları uygulayacak **teknokrat** kadroları yaratmak ve eğitmektir. Bu işlevi de, Amerikan emperyalizminin "demokrasi projesi"nin Dünya Bankası aracılığıyla yürütülmesi demektir.

Emperyalizmin uluslararası kuruluşlarının en yenisi Dünya Ticaret Örgütü'dür (WTO).

WTO, "globalizm" propagandasıyla birlikte gündeme gelen emperyalizmin yeni uluslararası kuruluşu olarak, uluslararası ticari faaliyetlerin yürütülmesi ve olası sorunların çözülmesi merkezi durumundadır.

Ancak emperyalizmin bu üç uluslararası kuruluşunun işlevlerini yerine getirirken karşılaşılabilecek ulusal engelleri aşabilmek için kullanabilecekleri ekonomik ve mali yaptırımların dışında fazla bir araca sahip olmadıklarından, askeri bir yaptırım aracı olarak NATO yeniden biçimlendirilmiştir. Yani NATO, emperyalizmin uluslararası ekonomik ve mali kuruluşlarının programlarının uygulanmasına karşı oluşan ulusal muhalefetleri askeri güç yoluyla tasfiye etmenin bir aracı olarak artan bir işleve sahip olmuştur.

Ekonomik ve hukuki dilde ifade edersek, IMF, geri-bıraktırlmış ülkelerin, emperyalist ülkelerin çıkarlarına uygun politikalar uygulamalarının ve bu politikanın ayrılmaz bir parçası olan dış borçlanmanın sürekliliğinin sağlanmasının merkezi kuruluşu durumundadır. IMF, WTO ile birlikte, geri-bıraktırlmış ülkelerin emperyalist ülkelerle olan ticari, sanayi ve mali ilişkilerinin uluslararası sözleşmelere bağlandığı merkez durumundadır. Dolayısıyla, meydana gelebilecek ticari, sanayi ve mali sorunlarda, sözleşmelere uygun olarak, geri-bıraktırlmış ülkelerin her türlü varlığına ipotek koyma, haciz yapma yetkilerine sahiptir. Dünya Bankası bu işlevleri yerine getirecek memurların eğitilmesi görevini üstlenirken, NATO, bu işlevlerin yerine getirilmesinde gerekli "polis gücü" durumundadır.

Bu bağlamda "uluslararası tahkim" ve buna bağlı olarak geri-bıraktırlmış ülkelerde yapılan yasal düzenlemeler, tümüyle emperyalizmin uluslararası kuruluşlarının işlevlerini yerine getirebilmeleri için gerekli hukuki zemini oluşturmaktadır. Bu hukuki zemin, emperyalist ülkelerin geri-bıraktırlmış ülkelere

istedikleri zaman istedikleri gibi müdahale edebilmelerini **meşrulaştırmayı** amaçlamaktadır.

Kemal Derviş aracılığıyla ilan edilen "Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı"na bakıldığında, ağırlığın "Derviş yasaları" olarak kamuoyuna sunulan yasal düzenlemelerde olduğu hemen görülmektedir. Resmi söylemde "Derviş yasaları" 15 yasa değişikliğini içermektedir:

1. Bütçe kanunundaki değişiklikler
2. Görev zararlarını kaldıran kararname ve kanun
3. Borçlanma yasası
4. Kamulaştırma yasası
5. 15 bütçe ve 2 bütçe dışı fonun kapatılması ile ilgili yasa
6. Kamu ihale yasası
7. Merkez Bankası yasası
8. Bankalar kanunundaki değişiklikler
9. İş güvencesi yasası
10. Ekonomik ve sosyal konsey yasası
11. Sivil havacılık yasasında değişiklik
12. Telekom yasası
13. Şeker kanunu
14. Tütün kanunu
15. Doğalgaz kanunu.

"Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı"nın içerdiği yasal değişiklikler bunlarla sınırlı değildir. IMF'ye verilen Niyet Mektubu'nun ve "Program"ın değişik yerlerinde yer alan, ancak "Derviş yasaları" içerisinde gösterilmeyen diğer yasal değişiklik konuları ise şöyle ifade edilmektedir:

1. "Anayasa'da yapılan değişikliklerle getirilen **uluslararası tahkim** düzenlemesi için gerekli yasa"^[1]
2. "Doğrudan yabancı yatırımların önündeki idari ve bürokratik engelleri ortadan kaldırmak amacıyla **Ticaret Kanunu, İmar Kanunu** ve yatırımı doğrudan etkileyecek diğer kanunlar"^[1]
3. "Hükümet borçların etkin ve hızlı tahsili ve yeniden yapılandırılmasını sağlamak amacıyla yargısal ve idari süreç dışında **icra ve iflas kanunlarının** gözden geçirilmesi."^[1]
4. "Bu gözden geçirme, yapısal çerçevenin daha geniş anlamdaki reformu bağlamında gerçekleştirilmektedir. Bu çerçeveye, **orta seviyede bölgesel danışma mahkemelerinin** (intermediate regional civil courts of appeal) kurulması, hakim ve avukatların ihtisas konularında eğitimini iyileştirecek **Adalet Akademisi**'nin kurulması, ve Yüksek Mahkeme hakimlerinin konularına göre, örneğin, icra ve

[1] 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu"

iflas davalarını daha düşük seviyede ihtisas mahkemelerine gönderilebilme yetkisinin verilmesi de dahildir.”^[*]

5. “Hükümet, borç ve şirket yeniden yapılandırmasına ilişkin engelleri kaldırmak amacıyla **vergî kanunlarını** gözden geçirmek.”^[*]

Tüm bunlara ek olarak çay, fındık, şeker ve tütün yetiştirme alanlarının sınırlandırılmasına ilişkin yasa ile “Çiftçi Kayıt Sistemi”ne ilişkin yasal düzenlemeler de bulunmaktadır.

İşte Kemal Derviş’in “en büyük yurtseverlik” olarak sunduğu “program” bu yasal değişikliklerle, sözcüğün tam anlamıyla ekonomik programdan çok, **hukuki yapı değişikliği** programı niteliklerine sahiptir.

Kemal Derviş tarafından sunulan ve IMF-Dünya Bankası tarafından yazılan Niyet Mektubu ya da bunun Türkçe versiyonu olan “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”nın içerdiği bu yasal değişiklikler, tümüyle dış borçların tahsili ve dış borçlanmanın sürdürülmesi amacıyla yöneliktir. Burada söz konusu olan dış borçlar, 2005 yılına kadar 85 milyar doları ödenmesi gereken 120 milyar dolardır. Yapılan ve yapılacak olan yasal düzenlemeler bu borçlara ilişkin tahsilat, ipotek ve haciz işlemlerini kapsamaktadır.

Bunlar içinde belirleyici yere sahip olan “özelleştirme” yasaları ile doğrudan yabancı sermaye yatırımlarını teşvik yasaları, dış borçların **ich varlıkların satılmasıyla** ödenmesine ilişkindir. Örneğin, kamulaştırma yasasında yapılacak değişikliklerle yabancı sermaye tarafından satın alınan kuruluşların yeni hükümetler tarafından geri alınmasının, yani kamulaştırılmasının engellenmesi amaçlanmaktadır. Aynı şekilde “kamu ihale yasası”, “ticaret yasası”, “imar yasası” ile “icra ve iflas yasası”nda yapılacak değişikliklerle, gerek “özelleştirme” adıyla, gerekse doğrudan yabancı sermaye yatırımı olarak dış borçlara karşılık olarak satılacak ya da ipoteklenecek iç-ulusal varlıkların gelecekte millileştirilmesi ve kamulaştırılması önlenmeye çalışılmaktadır.

Tümüyle “siyasetin ekonomiden elini çekmesi” propagandası ile meşrulaştırılmaya çalışılan bu yasal düzenlemeler, salt mevcut hükümeti değil, gelecekteki tüm hükümetleri bağlayan, dolayısıyla devletin devlet olarak egemenlik hakkını elinden alan düzenlemeler durumundadır.

Konunun somutlaşması açısından TEDAŞ ve TEAŞ’ın “özelleştirilmesi” ve buna bağlı olarak yapılan “Elektrik Piyasası Kanunu”nu ele

alalım.

“Niyet Mektubu”na göre, “Elektrik Piyasası Kanunu”na uygun olarak “zamanlama tablosu çerçevesinde bu işlemleri yapacak **yatırım danışmanları** tutulacak” ve elektriğin ortalama kilowatt saati 4.5 cent olacaktır. Bu “yatırım danışmanları” ise, “Niyet Mektubu”nda açık biçimde ifade edildiği gibi “Dünya Bankası” ve “Uluslararası Finans Kurumu”nun vereceği “Yabancı Sermaye Müşavirlik Hizmetleri birimi” tarafından sağlanacaktır. Bugünden bilinebilir geleceğe kadar ülkemizin tüm elektrik üretimi, dağıtımı ve yönetimi Dünya Bankası ile IFC tarafından belirlenecektir.

IFC, yani Uluslararası Finans Kurumu, 1956 yılında geri-bıraktınmış ülkelerde yerli işbirlikçilerle (kendi deyişleriyle “özel sektörle”) sanayi yatırımları yapmak amacıyla kurulmuştur. Doğal olarak böyle bir kuruluşun vereceği “yatırım danışmanlık” hizmeti de, kendi amaçlarına uygun olacaktır. Bu durumda, IFC’den kredi ve danışmanlık hizmeti alan bir ülkenin, IFC “önerileri”ne rağmen, farklı bir yatırıma yönelmesi, öncelikle kredilerin kesilmesi anlamına gelecektir. Dolayısıyla bu yola yönelen her siyasal iktidar, kendi öz kaynaklarıyla yatırımlarını finanse etmek durumunda. Yukarıda da belirttiğimiz gibi, böyle bir yönelim karşısında IMF kredileri de dahil olmak üzere tüm krediler kesileceği gibi, mevcut borçların derhal ödenmesi talebi de gündeme gelecektir. Bu talep kabul edilmediği koşullarda, uluslararası finans kuruluşlarının haciz işlemlerini yerine getirmek üzere NATO güçlerinin devreye girmesi kaçınılmaz kılınmaktadır.

Yeni Niyet Mektubu ya da “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”nın içerdiği hukuki yapı değişikliği salt yasalarda yapılan değişikliklerle sınırlı kalmamaktadır. “Yapısal çerçevenin daha geniş anlamdaki reformu bağlamında” gerçekleştirileceği ilan edilen bu yasal değişiklikler, aynı zamanda **“intermediate regional civil courts of appeal”** oluşumuna bağlanmaktadır. Kendi çevirileriyle ifade edersek “orta seviyede bölgesel danışma mahkemeleri”nin ve buralarda görev yapacak “hakim ve avukatların”^[**] “eğitimlerini iyileştirmek”

[*] Burada sözü edilen “avukatlar” ifadesi, “savcılar ve avukatlar” olması gerekmektedir. ABD hukuk sisteminde ve İngilizcede savcı ve avukat aynı sözcükle ifade edildiğinden, çeviriyi yapanlar bu farkı dikkate almamış görünmektedirler. Bu da, “Niyet Mektubu” ve “Güçlü Ekonomiye Geçiş Programı”nın nerede ve kimler tarafından yazıldığına ilişkin basında çıkan haberlerle örtüşmektedir. Hürriyet gazetesinin 19 Mayıs

[*] 3 Mayıs 2001 tarihli “Niyet Mektubu”

amacıyla **Adalet Akademisi**'nin kurulması bir "niyet" olarak programlaştırılmıştır.

Tümüyle ABD hukuk sisteminden yapılan düz aktarmayla ifade edilen bu hukuki "yapısal reform", ülkemizdeki Hukuk Fakülteleri'nin verdiği eğitimin "yetersiz" olduğu, dolayısıyla mevcut hakim ve savcılarının yeniden eğitilmeleri gerektiğinden yola çıkarak, üniversite üstü bir eğitimin Adalet Akademisi tarafından verilmesini içermektedir. Bu eğitimden geçecek olan hakim ve savcılardan beklenen, "global" bir bakış açısına sahip olmaları ve "globalizm"e uygun kararlar vermeleridir.

Diğer yandan, ülkemizde uzun yıllardır tartışılan "Adli polis" kurulmasına ilişkin tartışmalar da, "Niyet Mektubu"ndaki bu "yapısal reformlar"la birlikte yeniden güncellenmektedir. Bilineceği gibi, "adli polis", doğrudan savcılara bağlı bir polis gücünü ifade etmektedir. Mevcut durumda, polis İçişleri Bakanlığı'na bağlı ve bu bakanlık çerçevesinde görev yaparken, savcılar Adalet Bakanlığına bağlı bulunmaktadır. "Adli polis", ABD hukuk sisteminin ayrılmaz bir parçası olarak savcılarının talimatı ile görev yapan bir polis gücünün oluşturulması anlamına gelmektedir. Bu polis gücü, doğrudan Adalet Bakanlığı'na ve savcılara bağlı olduklarından, bakanlık ve savcılık, tüm idari yapı dışında bağımsız polis operasyonları yapabilme yetkisine sahiptir. Bugün DGM savcılığı-Jandarma işbirliğiyle sürdürülen "yolsuzluk operasyonları"nda görülen ilişkinin bir benzeridir. "Niyet Mektubu"nda yer alan "*intermediate regional civil courts*

of appeal" ve Adalet Akademisinin, yargının güçlendirilmesi, dolayısıyla siyasi iktidarın yargıya müdahalesinin önlenmesi söylemiyle hiçbir ilişkisi bulunmamaktadır. Amaç, "globalizm"ın savunucusu "hakim ve savcılar"ın devlet aygıtının dışında bir güç haline getirilmeleridir.

"Niyet Mektubu"nda yer alan "*intermediate regional civil courts of appeal*" ve Adalet Akademisi, doğrudan yargının birliğini ortadan kaldırdığı gibi, ülkenin federatif bir yapıya dönüşümünü de gündeme getirmektedir.

Şüphesiz "Derviş yasaları" ile yapılan düzenlemeler, son tahlilde TBMM'nin çıkardığı yasalar olduğu için, gelecekte aynı biçimde değiştirilebilir niteliktedir. Örneğin, bugün 1960'ların küçük-burjuva devrimci-milliyetçi çizgisinin izleyicisi olarak ortaya çıkan Mümtaz Soysal ve çevresi, kuracakları partiyle mecliste çoğunluğu sağladıkları koşullarda bu yasaları değiştireceklerini söylemektedirler. Bunu yapmaya kalkıştıkları anda, karşılarna çıkacak ilk engel, "kazanılmış haklar" (müktesap hak) olacaktır. Bu hakları ortadan kaldıramadıkları koşullarda, değişik yöntemler kullanarak (örneğin elektriğin kilowatt saat fiyatını düşürerek ya da bundan alınan vergiyi yükselterek) yapılan "özellemeler"i ya da doğrudan sermaye yatırımlarını kapanmaya zorladıklarında, karşılarna çıkacak ikinci engel uluslararası tahkim olacaktır. Uluslararası tahkimin kararlarını tanımadıkları koşullarda ise, ya askeri darbe ile iktidardan indirileceklerdir, ya da doğrudan NATO'nun askeri müdahalesiyle yüzyüze geleceklerdir. Her iki durumda da, siyasi iktidarın en küçük bir ekonomik ya da yasal düzenlemeye gidebilmesi için kendine bağlı ve "güvenilir" bir **silahlı güç** gereksinmesi bulunmaktadır ve bu silahlı güç, her durumda belirleyici niteliktedir.

İşte "Derviş yasaları"nın mevcut düzen içindeki partilerin karşısına koyduğu sorun böylesine politik ve askeri bir sorun durumundadır. Bir başka deyişle, günümüzde mevcut düzen sınırları içerisinde faaliyet yürüten her partinin kendi programını uygulayabilmesi için anti-emperyalist bir mücadeleye hazır olması gerekmektedir. Kemal Derviş'in "en büyük yurtseverlik güçlü ekonomiye destek vermektir" sözüyle çarpıtmaya çalıştığı nokta da bu anti-emperyalist yandır.

2001 tarihli bir haberinde şöyle denilmektedir:

"IMF'ye gönderilen Niyet Mektubu'nun iki ayrı yerinde geçen 'Türk yetkililer' ifadesi yadırgandı. Başta Başbakan Bülent Ecevit olmak üzere, üç koalisyon lideri ile Devlet Bakanı Kemal Derviş'in imzasıyla, IMF Başkanı Horst Köhler'e gönderilen Mektup'ta, program için aylardır gece-gündüz uğraş veren ekonomi bürokratlarından 'Türk yetkililer' olarak sözediliyor. Ekleriyle birlikte 53 sayfadan oluşan Niyet Mektubu'nun son 19 sayfası ekonomik hedeflere ilişkin tablolar içeriyor. 35. sayfada 'Türkiye Kantitatif Performans Kriterleri ve Gösterge Niteliğindeki Hedefler' tablosunun en altında 'Kaynak: Türk yetkililer' ifadesi yer alıyor. Yine 51. sayfada 'Türkiye: Kamu Sektörü Faiz Dışı Dengesi-2000-02' başlıklı tablonun altında ise 'Kaynaklar: Türk yetkililer ve IMF'nin tahminleri' ifadesi göze çarpıyor.

Bu ifade, ekonomi bürokratlarına dışardan bir yabancının bakışı gibi algılanırken, 'Eğer bu programı, mektubu yabancılar hazırlamadıysa, insan kendi kendisinden neden 'Türk yetkililer' diye sözetsin?' sorusuna yol açtı. Tablolarda kaynak belirtilmesi gereken bölümlerde, tıpkı IMF'nin tahmini' ifadesinde olduğu gibi, kurum adı belirtmenin daha doğru olacağı ifade ediliyor."

Köylülülerin Mülksüzleştirilmesi ve “Siyasetin Yeniden Yapılandırılması”

“IMF’ye verilen 9 Aralık 1999 tarihli “Niyet Mektubu”nda izlenecek tarım politikası şöyle ifade edilmektedir:

“40. Halihazırda uygulanmakta olan tarımsal destekleme politikaları fakir çiftçilere destek sağlamanın en düşük maliyetli yöntemi değildir. Yapılan uygulama, piyasadaki fiyat sinyallerini bozarak kaynak dağılımını kötü etkilemekte, fakir çiftçilerden çok zengin çiftçilere fayda sağlamakta ve tarım alanındaki karar verme mekanizmasının bir çok Bakanlık ve kamu kurumu arasında dağılmasından ötürü husule gelen parçalı yapı nedeniyle tutarlı olamamaktadır. Bütün bunların ötesinde, bu politikalar, son yıllarda ortalama olarak GSMH’nın %3’ü gibi bir maliyet ile vergi mükellefleri üzerine ağır yük getirmektedir. Reform programımızın orta vadeli amacı var olan destekleme politikalarını safhalar halinde ortadan kaldırmak ve fakir çiftçileri hedef alan doğrudan gelir desteği sistemi ile değiştirmektir. Bu, ilk öncelikle 2000 hasat yılı için bir pilot program uygulamaya konarak yapılacaktır. Bu pilot çalışmanın sonuçlarına göre, doğrudan gelir desteği sistemini 2001 yılında ülke çapına yaygınlaştıracamız ve bu sistemi 2002 yılı sonuna kadar tamamlamayı bekliyoruz. Bu sistem, 2001 yılı Mart ayına kadar tamamlanacak olan çiftçi kayıt sistemi üzerine kurulu olacaktır.

41. ...Hükümet çiftçilere verilen kredi sübvansiyonunu safhalar halinde tedricen ortadan kaldıracaktır. Ziraat Bankası ve Halk Bankası tarafından verilen kredi sübvansiyonlarının toplam maliyeti 1999 yılı için tahmin edilen GSMH’nın %1.2’lik seviyesinden 2000 yılında GSMH’nın %0.6’sına düşecektir.”

IMF tarafından onaylanan ve üçer aylık dönemlerle izlemeye alınan “istikrar önlemleri” nin bu ifadeleriyle, S. Demirel’in “Cumhurbaşkanı” sıfatıyla 2000’li yıllara ilişkin “perspektif”leri ortaya koyarken açıkça beyan ettiği, ülke nüfusunun %40’ını oluşturan kırsal nüfusun %10’un altına indirilmesi “hedefi”yle paralellik göstermektedir.

Bunun anlamı çok açıktır: **Kırsal nüfus mülksüzleştirilecektir.**

Bu mülksüzleştirme karşısında emperyalizmin ve oligarşinin temel dayanağı ise, “Niyet Mektubu”nda açıkça ifade edildiği gibi kent küçük-burjuvazisi olmaktadır. “Ortalama olarak GSMH’nın %3’ü gibi bir maliyet ile vergi mükellefleri üzerine ağır yük getirmektedir” beyanları, nicel olarak en büyük vergi mükellefi olan kent küçük-burjuvazisine yöneliktir. Köylü kitlelerinin bu mülksüzleştirmeye yönelik olası bir direnişinin, kent küçük-burjuvazisinin desteği alınarak, bastırılması planlanmıştır.

Diğer yandan, “fakir çiftçileri hedef alan doğrudan gelir desteği sistemi” kurulacağı beyanıyla da, örgütsüz ve dağınmık durumdaki köylü kitesi içinde uygulamayı destekleyecek bir kesim yaratılmak istenmektedir. Öyle ki, mevcut tarım politikalarının, yani tarım ürünlerine yapılan sübvansiyonların, “fakir çiftçilerden çok zengin çiftçilere fayda sağladığı” ileri sürülerek, topraksız ve az topraklı köylü kitesi pasifize edilmeye çalışılmaktadır.

Oysa ki, kırsal alandaki mülksüzleştirme, doğrudan köylünün topraktan kopartılması anlamına gelmektedir. Boşalan topraklar ise, köylü ile birlikte yok olmayacağına göre, “birileri” bu toprakları yok pahasına satın alacaktır. Bu satın alma için ise, para gereklidir ve bu para da, **kırsal alanda** sadece “zengin çiftçi”de bulunmaktadır. Ziraat Bankası ile Halk Bankasının vermiş olduğu küçük çiftçi kredilerinin kademeli olarak kaldırılmasından sözedildiği halde, zengin çiftçilere açılan kredilerin azaltılmasından sözedilmemektedir.

Böylece köylülük içinde 1950’ler sonrasında başlayan sınıfsal farklılaşma ve ayrışma sonucu ortaya çıkan çelişkilerin, IMF anlaşmasında, küçük üretimin tasfiyesi için kullanılacağı açıklanmaktadır.

Yeni tarım politikalarının diğer bir yanı da, “2001 yılı Mart ayına kadar tamamlanacak olan çiftçi kayıt sistemi”yle, köylülerden **gelir vergisi** alınması uygulamasının başlatılmasıdır. Kaldırılan tarım sübvansiyonlarıyla, kesilen küçük çiftçi kredileriyle mülksüzleştirilemeyen köylü kitlesinin de gelir vergisi uygulamasıyla mülksüzleştirilmeleri hedeflenmektedir.

Böylece, kırsal nüfusun büyük oranda mülksüzleştirilmeleriyle **kapitalist çiftliklerin** kurulmasının önü tümüyle açılmış olacaktır. Kentlere göç etmeyen kırsal nüfusun da, bu kapitalist çiftliklerde tarım işçisi olarak istihdam edilmesi planlanmıştır. 1950’lerden itibaren uygulamaya sokulan yenisömürgeciliğin son halkası da (“kapalı üretim birimlerinin yıkılarak pazar için üretimin egemen kılınması”) böylece gerçekleştirilmek istenmektedir.

Ancak tarımla ilgili uygulamalar sadece köylü kitlesinin mülksüzleştirilmesiyle sınırlı değildir. “Niyet Mektubu”na şunlar yazılmıştır:

“2000 yılı hububat destekleme fiyatları, destekleme fiyatları ve tahmin edilen dünya piyasa fiyatı arasındaki fark, tahmin edilen dünya c.i.f. piyasa fiyatının %35’inden fazla olmayacak şekilde belirlenecek ve 2001 yılında bu fark daha da azaltılacaktır. Destekleme fiyatları ton başına 150 USD’den aşağı olmayacaktır. İthal tarifeleri, tarife dahil ithal fiyatı, yukarıda açıklanan destekleme fiyatından daha yüksek olacak şekilde ayarlanacaktır. Tahmin edilen dünya fiyatı Şikago Borsası’nda (**Chicago Board of Trade**) kote edilen USA2HRW’nin fiyatına bağlı olarak belirlenecektir. TMO tarafından yapılan hububat alım miktarını düşürmek ve TMO’nun yüksek miktarlı stok tutmasından kaynaklanan zararlarını ortadan kaldırmak için Hükümet, TMO iç satış fiyatlarının (i) TMO’nun alım fiyatı artı satış zamanına kadar olan maliyetinden (stoklara zimni olarak uygulanacak faiz oranı dahil olmak üzere) veya (ii) aynı kalitedeki hububatın ithal tarifesi dahil parite fiyatından, hangisi daha az ise o fiyattan daha düşük olmayacağını açıklayacaktır.”

Emperyalist ülkelerin, özellikle Amerikan emperyalizminin, genetik alanda geliştirilen tekniklerle tarımsal üretimi olağanüstü artırdığı ve dolayısıyla yıllardır sürekli başta buğday olmak üzere tarım ürünleri fazlası sorunu ile yüzyüze bulunduğu bir dönemde, ülkemizdeki buğday fiyatının Şikago Borsası’na göre belirlenmesi, açıkça ülkedeki tahıl üretiminin tasfiye edilmesi anlamına gelmektedir. Bu tasfiye hareketi, aynı zamanda ülkenin bugüne kadar sanayi ürünlerindeki dışa bağımlılığının tarım ürünleri alanına genişletilmesi sonucunu doğuracaktır. İletişim ve enerji gibi stratejik sektörlerde gerçekleştirilecek özelleştirmeyle sağlanacak olan emperyalizme bağımlılık, tarım ürünleriyle tam bağımlılığa dönüştürülmektedir. Bunun sonucu olarak, ülkemizde yaşayan her kişi, başta ABD olmak üzere, tüm emperyalist ülkelerin vatandaşlarıyla “eşit” hale gelmektedir. Onların aldıkları ekmeğin buğday fiyatıyla, ülkemizdeki “vatandaşların” ekmeğinin buğdayının fiyatı eşitlenerek, ekmeğin fiyatları eşitlenmiş olacaktır. Bu, bir yandan **fiyatların dolarizasyonunu** sağlamada büyük bir adım olacağı gibi, ulusal paranın, yani TL’nin **dolarla** yer değiştirmesi için de önemli bir temel teşkil edecektir.”

[Kurtuluş Cephesi, “Her Zaman Olduğu Gibi, Kaybeden Yok! Kazanan Türkiye!”, Sayı: 53, Ocak-Şubat 2000]

9 Aralık 1999 tarihinde IMF'ye verilen "Niyet Mektubu"yla başlayan, Kasım 2000 "likidite krizi" ile sona doğru giden ve Şubat 2001 "krizi" ile sonuçlanan "istikrar tedbirleri"nin yeni versiyonu 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu" ile başlarken, hukuki üstyapıdan tarıma kadar pekçok alandaki 2000 yılında başlatılan uygulamaların devam ettiği ve edeceği şöyle ifade edilmektedir:

"1. Ekte yer alan Ekonomi Politikalar Bildirgesi Türk Hükümeti'nin 2001 yılının kalan kısmı ve 2002 yılı için belirlemiş bulunduğu ekonomik politikaları ortaya koymaktadır. Bu program 1999 yılı sonunda başlatılmış bulunan ve Uluslararası Para Fonu'nun sağlamış olduğu Stand-by düzenlemesi ile desteklenen programın **devamıdır**... Ülke ekonomisinin yeniden yapılandırılması konusundaki **aynı strateji** bu programda da izlenecektir."¹⁾

Kendi beyanlarında açıkça ifade edildiği gibi, 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu" ile 9 Aralık 1999 tarihli "Niyet Mektubu" bir ve aynı programın "güncellenmiş" değişik versiyonlarından başka birşey değildir. Dolayısıyla her iki "Niyet Mektubu"yla birlikte IMF ile yapılan stand-by anlaşması, **aynı amaçlara aynı araçlarla** ulaşılabileceğini ortaya koymaktadır. 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu", ağırlıklı olarak yapılacak hukuki düzenlemeleri ve dış borçların ödenmesi konusunda alınacak **ek tedbirleri** içerirken, "yapısal reformlar" konusunda 9 Aralık 1999 tarihli "Niyet Mektubu"nda geçen ifadeleri yinelemekle yetinmiştir.

Her iki "Niyet Mektubu" da, 1997 Asya Krizi ile başlayan ve Japon ekonomisinin içine girdiği durgunlukla gelişen ve 2001 yılında ABD ekonomisinde başlayan durgunlukla genişleyen dünya ekonomik buhranı koşullarında, 1980'lerden bu yana yeni-sömürgecilik yöntemlerinde süregiden bunalımın bir ürünüdür. *Kurtuluş Cephesi*'nin değişik sayılarında yer alan yazılarda sıkça ifade ettiğimiz gibi, II. yeniden paylaşım savaşı sonrasında uygulamaya sokulan yeni-sömürgecilik yöntemleriyle geri-bıraktınlmış ülkelerde kapitalizm dış dinamiklerle geliştirilmiş ve dışa bağımlı bir sanayileşmeye gidilmiştir. Bunun en tipik sonucu ise, geri-bıraktınlmış ülkelerin **dış borçlarını** sürekli büyümesi olmuştur.

Geri-bıraktınlmış ülkelerde dışa bağımlı sanayileşmenin getirdiği dış borçların ödenememesi için uzun yıllar bu ülkelerin geleneksel tarımsal ürünlerinin emperyalist ülkelere ihracı esas alınmışken, 1980 dünya ekonomik

buhranıyla birlikte bu ihracatın dış borçları karşılayabilmesinin olanaksız hale geldiği görülmüştür.

Diğer yandan, 1980 sonrasında emperyalist ülkelerde genetik alanında ortaya çıkan gelişmeler tarım ürünleri üretiminde büyük gelişme ortaya çıkarmıştır. Bu genetik tarımsal üretim artışı, geri-bıraktınlmış ülkelerin tarım ürünlerinin fiyatlarının sürekli düşmesine neden olurken, aynı zamanda emperyalist ülkelerde üretim fazlasını da beraberinde getirmiştir.

Böylece emperyalizm, çözülmesi olanaksız olan bir ikileme karşı karşıya kalmıştır: Geri-bıraktınlmış ülkelerin dış borçlarını ödeyebilmeleri ve dışa bağımlı sanayileri ayakta tutabilmeleri için **tarımsal üretimi artırma-ları** zorunlu iken, emperyalist ülkelerde **tarımsal üretim fazlası** sürekli büyümektedir.

Geri-bıraktınlmış ülkelerin dış borçlarını ödeyebilmek için artan oranda tarımsal ürün ihraç etmeleriyle dünya tarım ürünleri fiyatında meydana gelen düşüşler, emperyalist tekelin kâr oranlarının düşmesine neden olurken, özellikle ABD tarım tekelinin Latin-Amerika'daki üretimlerinde büyük stoklar ortaya çıkmıştır.

Genel olarak emperyalizmin tarımsal üretime ilişkin sorunu, emperyalist ülkelerin kendi iç üretimlerinin, genetik alandaki buluşlarla, büyük oranda artması ve tarımsal üretimde büyük yere sahip olan Meksika, Brezilya ve Arjantin'in dış borçlarını ödeyemez hale gelmeleriyle birlikte yeni bir boyut kazanmıştır. Bu aşamada, özellikle Amerikan emperyalizmi, **dünyayı tek bir kapitalist çiftlik** olarak tanımlayarak, tarımsal üretimi "global" ölçekte denetlemeyi hedeflemiştir. Zaman olarak tarımsal üretim sürecinin sanayi üretim sürecine göre daha uzun olması, böyle bir denetimin olanaklı olduğu düşüncesini yaygınlaştırmıştır. Böylece tarımsal üretimde öncelikler sıralamasına geçilmiştir. Bu öncelikler sıralamasında, tarımsal üretimin büyüklüğü ve ürünün satışından elde edilecek gelirin yönü, bir başka deyişle, tarımsal üretim gelirlerinin dış borçların ödenmesinde ne denli kullanılabildiği esas alınmıştır.

Diğer yandan, tarım sanayindeki gelişmeler, pekçok ürünün alternatiflerinin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Örneğin, mısırdan elde edilen tadlandırıcı ve nişasta üretimi, doğrudan şeker kamışı ve şeker pancarından elde edilen şekerin alternatifi haline gelmiştir. Aynı şekilde mısırın hayvan yemi olarak kullanılması, şeker pancarı küspesinin yem olarak kullanımına bir alternatif oluşturmuştur.

¹⁾ 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu"

Böylece, salt şeker pancarı ele alındığında, şekerle doğrudan ilişkisi olmayan bir başka ürün, yani mısır, alternatif bir tadlandırıncı olarak ortaya çıkmış ve şekerli gıda üretiminde şeker pancarı şekerinin yerini almıştır. Özellikle gen teknolojisi emperyalist gıda sanayi tekellerinin denetiminde olduğundan, genetik teknolojiyle elde edilen tadlandırıncıların üretiminin geliştirilmesi, aynı zamanda şeker pancarı/kamışından elde edilen şeker üretiminin sınırlandırılmasını getirmiştir. Genetik teknolojiyle üretilen mısırdan elde edilen tadlandırıncıların maliyet değerlerinin çok düşük olduğu gözönüne alındığında, dünya şeker fiyatlarının düşmesi, tadlandırıncı üretimine yatırılan sermayenin kâr oranının düşmesi anlamına gelmektedir. Dolayısıyla, şeker pancarı/kamışından elde edilen şeker üretiminin sınırlandırılması, doğrudan dünya şeker fiyatlarının belli bir seviyede tutulmasını amaçlamaktadır.

Bu gelişmeler çerçevesinde bakıldığında, dünya şeker pancarı/kamışı ve şeker üretimi verileri tek başına yeterli olmaktan çıkmaktadır. Dolayısıyla, dünya çapında şeker pancarı/kamışı üretim verileriyle pancar üretiminin yönünün belirlenmesi olanaksız olmaktadır. Dünya şeker üretiminde meydana gelen artışlar ve şeker fiyatlarının düşme eğilimleri karşısında ülke içi pancar ve şeker üretiminin sınırlandırılması, emperyalist ülkelerin çıkarlarına uygun olarak yapılan düzenlemeleri gizlemeye hizmet etmektedir. (Aynı durum, buğday, tütün, fındık ve çay için de geçerlidir.)

Ülkemizde her yıl, 65 ilde, 7 bin köyde 430 bin hektar arazide, 450 bin köylü ailesi tarafından şeker pancarı üretimi yapılmaktadır. Toplam şeker pancarı ekim alanı 4,5 milyon dekar (450 bin hektar) olup, toplam 18-20 milyon ton arasında pancar üretilmektedir. 26'sı devlete ait olmak üzere 29 şeker fabrikasında işlenen pancardan elde edilen şeker miktarı 2,5 milyon ton civarındadır. Bu boyutu ile, ülkemizdeki pancar şekeri üretimi, Fransa, Almanya ve ABD'den sonra dünyada 4. sırada yer almaktadır.

İşte bu gerçekler karşısında IMF ile yapılan son anlaşmada "güçlü ekonomiye geçiş" için sunular taahhüt edilmiştir:

"50. Şeker üretiminde, fiyatlandırmasında ve pazarlamasında usul ve esaslar getirerek piyasadaki istikrarın sağlanması amaçlanmaktadır. 2002-03 üretim döneminden itibaren Devlet tarafından fiyat açıklanmayacaktır. Şeker piyasası, Şeker Kurulu tarafından düzenlenecektir. İhtiyaç fazlası şeker üretimine son veri-

lerек devletin zarara uğraması engellenecektir. Üretici ekim öncesinde fiyatı belirerek ekim kararı verecektir. Türk insanı daha ucuza şeker tüketecektir. Tüm çiftçilere doğrudan gelir desteği verilerek gelir kaybı giderilecektir. Şeker fabrikalarının özelleştirilmesinin önü açılacaktır."^[1]

Görüldüğü gibi, Kemal Derviş "yurtseverliği", 9 Aralık 1999 Niyet Mektubu'nda ifade edilen "tüketiciyi koruma" demagojisiyle sürdürmektedir. Bu demagojiye göre, şeker üretiminde, fiyatlandırılmasında ve pazarlanmasında yeni "usul ve esaslar" getirilerek şeker üretimi olabilecek en alt seviyeye indirilmek istenmektedir. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, amaç, bir yandan emperyalist tekellerin elinde bulunan stokların eritilmesi, diğer yandan sentetik ve genetik tadlandırıncılar için yeni pazarlar yaratılmasıdır. Bu amaca ulaşmak ve olası tepkileri pasifize etmek için, bir yandan "Türk insanı daha ucuza şeker tüketecek" denilerek kent küçük-burjuvazisinin desteği alınmaya çalışılırken, diğer yandan "tüm çiftçilere doğrudan gelir desteği verilerek gelir kaybı giderilecektir" demagojisiyle doğrudan üreticiler satın alınmaya çalışılmaktadır.

Şeker üretiminde yapılan ve yapılmak istenen, aynı şekilde başta buğday olmak üzere, tütün, fındık ve çay üretiminde de yapılmak durumundadır. "Ucuz şeker", "ucuz ekme", "ucuz çay" vb. demagojileriyle, "çiftçilere doğrudan gelir desteği" verileceği vaatleriyle ulaşılmak istenen hedef, emperyalist gıda ve tarım tekelleri için ülkemizin yeni bir pazar haline getirilmesidir. Bu da, yeni-sömürgecilik metotlarının temelinde yatan geri-braktınlmış ülkelerde **meta pazarının genişletilmesinden** başka birşey değildir.

Tarımda gerçekleştirilecek olan bu "yapısal reformlar" sonucunda, emperyalist gıda ve tarım tekellerinin yeni pazar elde etmelerinin yanı sıra, taban fiyatı maliyet fiyatının altına indirilmiş tarım ürünlerinin sınırlandırılmış alanlarda üretimi, köylülüğün hızla **mülksüzleştirilmesini** getirerek, gerek imalat sanayi için, gerekse tarımsal üretim için **ucuz işgücü** ortaya çıkaracaktır. Küçük köylünün mülksüzleşmesine paralel olarak belirli bölgelerde toprağın merkezileşmesi sağlanarak kapitalist çiftliklerin kurulması gündeme gelecekse de, ülkemizin coğrafi yapısı ve toprağın küçük ve çok parçalı oluşu, bu gelişmeyi sınırlandırıcı özelliklere sahiptir. Dolayısıyla köylülüğün mülksüzleşerek doğrudan **tarım proletaryası** haline dönüşmesini önemli ölçüde engelleye-

[1] 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu"

cektir.

Bu uygulamaların bir parçası olarak sunulan “çiftçi kayıt sistemi”, ağırlıklı olarak **orta köylülüğü** hedef almaktadır. Buradaki amaç, mülksüzleştirilemeyen ya da yeterince mülksüzleştirilemeyen köylülerin “çiftçi kayıt sistemi”yle vergilendirilmesi ve bu yolla tasfiye edilmesidir.

Böylece, 1999 Aralık ayında IMF ile yapılan stand-by anlaşması ve bunun yeni versiyonunun tarım alanında yapmak istediği, ülke iç pazarının emperyalist gıda ve tarım tekellerinin pazar haline getirilmesi ve küçük ve orta köylülerin mülksüzleştirilmesidir. İşte bu küçük ve orta köylülerin mülksüzleştirilmeleri, Kemal Derviş’le birlikte sürekli gündeme getirilen “siyasetin değişmesi” ve “**siyasetin yeniden yapılandırılması**”nın maddi temelini oluşturmaktadır.

Bilindiği gibi, ülkemizde oligarşik yönetimin sağ ve “sol”daki geleneksel partilerinin kitle tabanı, esas olarak köylülerden oluşmaktadır. Nüfusun ve seçmenlerin %45’ini oluşturan köylülerin yanında küçük ve orta sermaye kesimleri ile Anadolu esnafına da dayanan düzen partilerinin politikaları ve yönetim yapısı da buna göre biçimlenmiştir. Köylülüğün büyük ölçüde mülksüzleştirilmesi ve kırsal nüfusun kentlere göç etmesiyle birlikte Anadolu esnaf ve zanaatkarının da aynı ölçüde mülksüzleşeceği gözönüne alındığında, düzen partilerinin tümüyle tabansız kalacakları varsayılabilir. Böylece kent küçük-burjuvazisinin büyük desteğini alan “siyasetin yeniden yapılandırılması” için koşulların ortaya çıkacağı düşünülmektedir. Latin-Amerika bu konuda örnek gibi görünmektedir.

Ancak burada “önemsiz” birkaç ayrıntı vardır:

İlkin, benzer uygulamanın geniş ölçekte yapıldığı Brezilya, Arjantin, Şili ve Peru örneklerinin gösterdiği gibi, kırsal nüfusun mülksüzleştirilmesiyle birlikte kentlere olan göç, siyasal alanda yeni “oluşumlar”ı sağlamaktan çok, **devletin teknokratlar tarafından yönetilmesi** eğilimini güçlendirmiştir. Ve yine Latin-Amerika’da görüldüğü gibi, teknokratlar yönetimi, hiçbir biçimde siyasal partilerin yerini alamadıkları gibi, teknokratlara dayalı partiler de kısa vadeli birkaç başarıdan sonra tümüyle ortadan kalkmaktadır.

İkinci olarak, Latin-Amerika ülkelerinde **başkanlık sistemi** egemen olduğundan, devlet başkanına bağlı teknokratlar yönetimi, belli

oranda siyasal partilerin yerini doldurabilmektedir. Ve bunun yanında Latin-Amerika ülkelerinde geleneksel partiler İspanyol ve Portekiz sömürge döneminin sona ermesiyle kurulmuş “devlet partileri” durumunda olduklarından, başkanlık sistemi, seçimlerin politik partiler arasında değil, **kışiler** arasında yapılmasını getirmiştir.

Üçüncü olarak, ülkemizin coğrafi yapısı, toprağın dağınık ve çok parçalı oluşu nedeniyle büyük kapitalist çiftliklere dönüşümü büyük oranda engelleyecek niteliktedir. Dolayısıyla Latin-Amerika’nın latifundialarının, yani büyük feodal toprakların kapitalist çiftliklere dönüşümü olanaklı iken, aynı durumun ülkemizde ortaya çıkması olanaksızdır.

Dördüncü “önemsiz ayrıntı”, ülkemizin sosyal yapısıyla ilişkilidir. Gerek aile yapısı, gerek tarihsel süreç, her koşulda toprağın bir bütün olarak terkedilmesi sonucunu doğurmamaktadır. 1980 yılında 3.558.815 olan köylü ailesi sayısı 1990’da 3.966.822’ye yükselmiştir. Belirlenen çalışan 21 milyon nüfusun yarısı tarımda çalışmaktadır.

İşte bu “önemsiz ayrıntılar”, kırsal nüfusun mülksüzleştirilmesinin, kırsal nüfusun kentlere göçüyle doğru orantılı olmadığını, dolayısıyla beklenen siyasal sonuçları vermeyeceğini göstermektedir.

“Çiftçi kayıt sistemi” ile köylülerin vergilendirilmesine yönelik uygulama da beklentilerin tersi sonuçlar doğurma eğilimindedir. Yıllardır köylülerin vergilendirilmesine yönelik bir dizi plan ve proje yapılmış olmasına rağmen, bu alanda önemli bir gelişme sağlanamamasının nedeni de ülkemizin sosyal yapısının farklılıklarından kaynaklanmaktadır.

1999 stand-by anlaşması ile “siyasal mutabakat”la uygulamaya sokulan köylülerin mülksüzleştirilmesi uygulamasının ortaya çıkaracağı durum, tarımsal üretimin kırsal nüfusun gereksinmelerini karşılayacak boyuta inmesi ve kent küçük-burjuvazisinin tümüyle ithal tarım ürünlerinin tüketicisi haline getirilmesidir. Dolayısıyla, kırsal nüfusun mülksüzleştirilmesi, aynı zamanda kentsel nüfusun yaşam düzeyinin düşmesi anlamına gelmektedir. Emperyalist tekellerin metallerinin daha fazla tüketilmesi, bir başka deyişle, emperyalist metaller için iç pazarın genişletilmesi amacı, tarımsal üretimin geriletilmesi temelinde gerçekleştirilirken, bundan en fazla etkilenecek kesim yine kent küçük-burjuvazisi olmaktadır.

Şehir Küçük-Burjuvazisinin “Globalizm Aşkı”nın Sonu

“30. Bu hedeflere ulaşmak için, 2001 bütçesinin onaylanmasının yanısıra önemli vergi ve vergi dışı tedbirler uygulanmıştır. Ayrıca;

· Mayıs ayı başında **Akaryakıt Tüketim Vergisi (ATV)** %15 daha artırılacaktır. (Nisan’daki %20’lik artıştan sonra)

· KDV oranları, indirimli %1’lik ve %8’lik oranlar hariç, %1 puan artırılacaktır.

· Mevcut düzenlemeler doğrultusunda sosyal güvenlik ödemelerine ilişkin asgari katkı payı tabanı Nisan itibariyle artırılacaktır.

Yukarıda sayılan gelir tedbirlerinin kabulü, altıncı ve yedinci gözden geçirmelerin tamamlanması için önkoşul olacaktır. Ayrıca Haziran 2001’den itibaren, **ATV her ay en az TEFE enflasyon kadar artırılacaktır.** Bu uygulama ile yukarıda bahsedilen artışlarla birlikte, ATV’den elde edilen gelir 2000 yılına göre **GSMH’nın %0.4’ü kadar** artırılacaktır...

34. Kamu maliyesi hesaplarına doğrudan etki edecek yukarıdaki bütçe tedbirlerine ek olarak, vergi tabanını kuvvetlendirecek ve orta vadede vergi yükünün daha iyi dağıtılmasını sağlayacak adımlar atılmaktadır. Vergi kaçığının önlenmesi ihtiyacı vardır. 2002 yılı sonuna kadar verilecek Vergi Kimlik Numaralarını (VKN), 2000 sonundaki 15.2 milyon seviyesinden iki katına çıkarmak suretiyle etkin vergi mükellefi tabanını önemli nisbette genişletmeyi planlamaktayız. Diğer önlemlerin yanısıra, VKN **2001 Eylül ayından itibaren, banka hesap sahiplerine, bankacılık hizmetlerinden faydalananlara ve finansal işlemlerin taraflarına** verilecek olup, 2002 Haziran ayına kadar, mecburi vergi kayıt limiti aşağı çekilerek, VKN kademeli olarak artırılacaktır. Bu amaçla, gerekli vergi mevzuatı Mayıs 2001 sonuna kadar yürürlüğe konulacaktır (Sekizinci gözden geçirmenin tamamlanması için koşul). Yeni tamamlanan operasyonların bilgisayar ortamına alınmış olmasından daha iyi faydalanmak ve vergi mükelleflerine ilişkin verilerin (üçüncü şahıs bilgileri dahil) işlenmesi ve paylaşımını geliştirmek amacıyla vergi idaresinin üç veri işleme merkezini birleştirerek yeniden örgütleyeceğiz.”

[3 Mayıs 2001 tarihli “Niyet Mektubu”]

Aralık 1999’da IMF ile imzalanan stand-by anlaşması üzerine *Kurtuluş Cephesi*’nin Ocak-Şubat 2000 tarihli 53. sayısında şöyle yazmıştı:

“İşini bilen memur’ rüşvet yoluyla, kendisiyle aynı koşullarda yaşayan ve gelirleri sürekli azalan kesimlerin sırtından kendi bireysel yaşamı için ‘avantajlar’ elde ederken; bir başka ‘işbilenler’ ise, siyasal parti ilişkileri içinde yolsuzluklarla kendini kurtarmaya çalışmıştır. Bu ve benzeri birçok somut ol-

guda açıkça gözlenen ‘yeni kavrayış’, ‘eski solcuların üstün gayretleri’ ile kent küçük-burjuvazisi içinde kalıcı hale gelmiş ve bu küçük-burjuva zihniyeti toplumun her kesimine yayılmıştır. Bunun sonucu ise, faiz, repo, döviz vb. yollarla ellerindeki paraları günlük, haftalık ya da aylık olarak ‘değerlendiren’, böylece kendini enflasyona ‘ezdirtmeyen’, ‘işbilen’, ‘akıllı’, ‘kafası çalışan’ küçük-burjuva bireylerin sayısal artışı olmuştur.

Bu bireyler, kendi bireysel 'kurtuluş' yolunu bulduklarını sandıklarından, her türlü toplumsal mücadeleye karşı olmuşlar ve bu mücadelenin 'çağdışı' olduğunun propagandasını yapmışlardır. Kapitalizmin 'nimetleri'nden nasıl yararlandıklarını öve öve bitiremeyen bu kesimler ve onların dünya görüşü, ülkemizde yıllardır süren depolitizasyon sürecinin de temel dayanağı olmuştur.

Ama kapitalizmin kendi yasaları işlemeye devam etmiştir. Kent küçük-burjuvazisinin gerçek gelirlerinin dışından elde ettikleri 'kazançlar'la sürdürdükleri yaşam koşulları, **emperyalist ekonomilerin buhranıyla birlikte sona ermiştir**. Ancak yıllardır sürdürdükleri yaşam alışkanlıkları, dünya kavrayışları, bireycilikleri, onların bu gerçeği görmesini ve bilincine varmasını engellemiştir. Şimdi o çok sevdikleri ve içinde 'mutlu' oldukları kapitalizmin yasaları, görmedikleri ve görmek istemedikleri gerçekleri, onları mülksüzleştirerek göstermek durumundadır. **Sınıf olarak her zaman, mülksüzleşerek proleterleşmekten** korkan küçük-burjuvazi, yeni 'milenyum'un 'gözkamaştırmacı havayı fişek gösterileri' altında **son dansını** yapmaya çalışmaktadır. Bu dansın salonu İstanbul Borsası ve sloganı 'borsa kazandıyooooo' olmaktadır. Böylece 1982 banker olaylarından sonra, **ülkemiz tarihinin en kapsamlı mülksüzleşme dalgası**, mülksüzleştirilecek olan küçük-burjuvazinin, emperyalizmin 'globalizm'inin ve oligarşik yönetimin tezahürat korusu olarak yer aldığı bir törenle başlamıştır.

Onlar, proletaryanın yanında ve onun bir müttefiki olarak kendilerinin gerçek kurtuluşu için mücadele etmekten uzaklaşarak, emperyalizmin ve oligarşik yönetimin tezahürat korusu haline gelişleriyle, bu mülksüzleşmeyi peşinen kabul etmişlerdir. Onlar, artık 'yükselen değer' değil, 'düşenler'dir. Onların deyişleriyle, 'düşenin dostu olmaz!'

Şehir küçük-burjuvazisinin, özellikle de aydın kesiminin oligarşinin 12 Eylül 1980 darbesi sonrasında hızla sağa kaymasıyla başlayan ve 1990'larda "globalizm aşkı"na dönüşen emperyalist-kapitalist sistem yandaşlığı, 53. sayımızda ifade ettiğimiz gibi, emperyalist sistemin ekonomik buhranıyla birlikte, ülkemiz tarihinin en kapsamlı mülksüzleşme dalgası-

la yüzyüze bırakmıştır. Ancak Aralık 1999'da imzalanan stand-by anlaşmasının "kazi bağırılmadan yolma" yöntemi, şehir küçük-burjuvazisinin gelirlerinde önemli düşmeye neden olmakla birlikte, istenilen boyutta gerçekleşmemiştir. Şubat 2001 kriziyle birlikte IMF anlaşmasının "yeterli kararlılıkta uygulanmadığı" görülmüş ve Kemal Derviş'in haciz memurluğunda "kitlelerin tam desteğiyle" "kararlılıkla" sürdürüleceği ilan edilen ikinci evreye geçilmiştir.

Her koşul altında, işçi sınıfı ile köylülere yönelik baskı ve yaptırımlarda, oligarşinin ve emperyalizmin en gözde müttefiki olarak ortaya çıkan şehir küçük-burjuvazisi, özellikle de onun sağ kanadı, işçi ücretlerinin reel olarak değer kaybetmesi karşısında olduğu gibi, tarım ürünlerinin taban fiyatlarının maliyetlerin altında belirlenmesi karşısında da "bir tüketici" olarak ne denli kârlı çıkacağına hesabı içinde olmuştur.

Günümüzde Kemal Derviş "aşkı" ile yanıp tutuşan şehir küçük-burjuvazisi ve onun aydınları, 2000 yılında, ülkemiz tarihinin en kapsamlı mülksüzleştirme dalgasından hiç etkilenmemişcesine ve etkilenmeyecekmişcesine günlük yaşamlarını sürdürme gelmişlerdir.

Şehir küçük-burjuvazisinin 2000 yılındaki yaşam serüveninin ülke ekonomisine "katkısı", 54 milyar dolarlık ithalat ve 27 milyar dolarlık **dış ticaret açığı** olmuştur.

2000 yılı içinde 2 milyar dolarlık yabancı otomobil ithal edilirken, yerli otomobil satışları "rekor" kırmıştır. 2000 yılında 340.000 ithal olmak üzere toplam 659.000 otomobil satılmış ve toplam otomobil sayısı 4 milyon 351 bine yükselmiştir. Yani ülkemizdeki toplam otomobilin %15'i 2000 yılı içinde satın alınmıştır.

Böylece, Aralık 1999 tarihinde yapılan IMF anlaşmasıyla şehir küçük-burjuvazisi kendisini "döviz çıpası" ile sabitlenmiş ithal tüketim malları cennetinde ve yükselen borsa endeksleri ortamında bulmuştur. Ancak "cennet yaşamı" fazla sürmemiştir. İlk İMKB endeksi Nisan 2000'den itibaren düşmeye başlamış ve Kasım 2000 kriziyle birlikte "dibe vurmuş"tur. Ardından Şubat 2001 krizi gelmiş ve yaşanan 3-5 ayın, sadece bir "reklam" olduğu, sıranın ödemeye geldiği açığa çıkmıştır.

Kemal Derviş'li günlere gelindiğinde, akaryakıtta 23 Şubat 2001'den 5 Haziran 2001'e kadar 9 kez zam yapılmıştır. Benzin fiyatlarına 28 Şubat 2001 tarihinde ortalama yüzde 10, 4 Mart 2001 tarihinde %1,3, 14 Mart'ta %2,7, 23 Mart'ta %2,1, 4 Nisan'da %21, 13 Nisan'da %11, 4 Mayıs'da %5.3 ile %5.4, 15 Mayıs'da %1.3 arasında ve 4 Haziran'da %2,16

ile 3,25 arasında zam yapılarak, Şubat krizinden sonra kurşunsuz benzin fiyatı 609.200 liradan 1.051.000 liraya yükselmiştir. Böylece benzin fiyatlarına yapılan toplam zam oranı %73 olmuştur. Kurşunsuz benzinde ATV miktarı 434.500 liraya çıkartılarak, %42 düzeyine yükseltilmiştir.

Böylece şehir küçük-burjuvazisi 2000 yılında büyük coşkuyla karşıladığı IMF "istikrar tedbirleri" paketiyle yaptığı tükemin ilk bedelini benzin fiyatlarına (şimdilik) yapılan %73 zamlarla ve geçen yıla göre (şimdilik) %42 arttırılmış olan Akaryakıt Tüketim Vergisi ile ödemeye başlamıştır. Bizim gibi ülkelerde şehir küçük-burjuvazisinin üst gelir grubunu oluşturan "esnaf ve zanaatkar" kesimi, yani küçük sanayi bölgelerinde işyerlerine sahip **küçük sermaye sahipleri ile küçük ve orta tüccar kesimi ve memur kitlesinin üst ve orta gelir grubu**, 2001 yılının ilk beş ayı içinde %50-75 oranında gelir kaybına uğramıştır.

Öte yandan doğrudan tüketici kredileri kullanan ve çoğunluğunu memurların oluşturduğu küçük-burjuva kesimler faiz oranlarındaki yükselişle birlikte "ödeme güçlüğü" içine girmişlerdir. Araba ve konut kredisinin faiz oranları %90'lara yükselirken, kredi kartı faiz oranları %120'lere çıkmıştır.

Bu koşullar altında, 2000 yılında büyük

"aşk"la bağlandıkları borsada, yıl sonu itibarıyla %100 oranında para kaybeden küçük-burjuvazi, son bir umut olarak **yeniden borsaya yönelmiştir**. IMF'ye yeni "Niyet Mektubu"nun 15 Mayıs 2001'de açıklanmasıyla birlikte borsaya yönelen küçük-burjuvazinin bütün umudu dolan yükselişinin durmasına endekslenmiştir. Dolar fiyatında meydana gelen her artış, onlar için, borsaya yatırdıkları paranın değer kaybetmesinden başka bir anlam gelmemektedir. Onların gözünde, dolanın değer kazanmasının tek nedeni "siyasetçiler"dir. Dolayısıyla borsadaki paralarını korumak için, medyanın desteğiyle, "siyasetçiler"den kurtulma hesapları içine girmişlerdir. Her zaman olduğu gibi, onlar için, "siyasetçiler"den kurtulmanın tek yolu **askeri darbeden** geçmektedir.

Askeri darbe ve darbe sonrasında oluşacağını bekledikleri **teknokratlar hükümeti** ile borsada kazanacaklarını uman küçük-burjuvazi, tüm varoluşunu borsaya yöneltirken, aynı zamanda askeri darbeye bağlı "umudu" satın almaya çalışmaktadır. Kemal Derviş'e gösterdikleri büyük "ilgi ve sevgi", askeri darbe sonrasında oluşturulacak teknokratlar hükümetinin başına getirileceği beklentisinden kaynaklanmaktadır.

Oysa, ne askeri darbe ve sonrasında ku-

	İMKB-100 Endeksi			
	TL olarak	\$ Olarak	\$ fiyatı	cent ^[1]
4 Ocak 2000	17.512	1.885	543.401	3,2
18 Ocak 2000	19.577	2.087	548.869	3,5
19 Ocak 2000	18.414	1.962	549.036	3,3
20 Ocak 2000	18.030	1.922	548.880	3,2
3 Şubat 2000	16.096	1.671	563.577	2,8
3 Mart 2000	16.783	1.707	575.055	2,9
4 Nisan 2000	16.216	1.604	591.446	2,7
2 Mayıs 2000	19.406	1.848	614.154	3,1
2 Haziran 2000	16.520	1.564	617.665	2,7
4 Temmuz 2000	14.200	1.331	624.013	2,2
4 Ağustos 2000	13.789	1.250	645.329	2,0
4 Eylül 2000	13.192	1.176	656.282	2,0
3 Ekim 2000	11.567	1.011	668.922	1,9
3 Kasım 2000	14.802	1.271	681.318	2,1
5 Aralık 2000	8.755	753	679.500	1,2
2 Ocak 2001	10.007	916	675.004	1,4
19 Şubat 2001	8.683	738	688.342	1,2
2 Mart 2001	9.513	613	920.125	0,9
4 Nisan 2001	8.117	385	1.238.549	0,7
4 Mayıs 2001	12.529	-	1.165.563	1,2
4 Haziran 2001	11.760	-	1.150.289	1,1

[1] İMKB Endeksi'nin dolar bazındaki değerinin bu "hesaplanması", borsa birleşik endeks rakamının doların o anki TL değeri ile bölünmesiyle yapılmaktadır. Ancak borsa endeksinin dolar bazındaki değeriyle uzaktan yakından ilgisi yoktur. Burada İMKB-100 Endeksi'nin dolar bazındaki değeri ikinci sütunda yer almaktadır.

rulması istenen Kemal Derviş'in başbakanlığındaki teknokratlar hükümeti, ne de devrilmesini bekledikleri "siyasetçiler" onların mülksüzleştirilmelerini engelleyemeyecektir. IMF ile yapılan son anlaşmada açıkça ifade edildiği gibi, küçük-burjuvazinin mülksüzleştirilmesinin ilk halkası tüketim mallarına yapılan zamlar olmakla birlikte, son halkası değildir. Sırada 1 Eylül 2001 tarihinde uygulamaya başlanacak olan **Vergi Kimlik Numarası** vardır.

"Medya"nın "para hareketlerine numaralı takip" adıyla sunduğu Vergi Kimlik Numarası uygulaması, bankaların, 1 Eylül 2001 tarihinden itibaren açacakları her türlü mevduat ve kredi hesabı, döviz tevdiat hesabı vs. adlarla açacakları hesaplarda, kasa kiralama hizmetlerinde, repo, swap, forward ve benzeri adlarla yapacakları her türlü alım satım işlerinde, müşteri adına off-shore bankalarda açılacakları hesaplarda, müşterinin kimlik ve adres bilgilerinin yanında, vergi kimlik numarasını da tespit ederek, bu bilgileri müşteri hesap kartı, hesap ekstresi ve bankanın tuttuğu diğer kayıtlara işlemeleriyle başlayacaktır. Yine bankalar, 1 Eylül'den itibaren **yurtiçi ve yurt dışına** yapılan **2 milyar lira** ya da eşdeğeri yabancı parayı geçen tutardaki **havaleleri** yapmak için de vergi kimlik numarası ve diğer bilgileri kayda geçeceklerdir. Hazırlanan Tebliğ uyarınca Sermaye Piyasası Kanunu'na tabi aracı kuruluşlar (bankalar dahil) portföy yönetim şirketleri ve yatırım danışmanlığı şirketleri de, 1 Eylül'den itibaren, gerek borsa gerek borsa dışında yaptıkları alım-satım aracılığı, sermaye piyasası araçlarından oluşturulan portföylerin müşteri hesabına vekil sıfatıyla yönetilmesi ve yatırım danışmanlığı işlemleri sırasında da müşterileriyle yapacakları sözleşmelerde, düzenlenecek hesap ekstrelerinde ve diğer belgelerde vergi kimlik numarasına yer vereceklerdir.

Ve arkasından nelerin geleceği 3 Mayıs 2001 tarihli "Niyet Mektubu"nda şöyle ifade edilmektedir:

"Bu amaçla, **gerekli vergi mevzuatı** Mayıs 2001 sonuna kadar yürürlüğe konulacaktır (Sekizinci gözden geçirmenin tamamlanması için koşul). Yeni tamamlanan operasyonların bilgisayar ortamına alınmış olmasından daha iyi faydalanmak ve vergi mükelleflerine ilişkin verilerin (**üçüncü şahıs bilgileri dahil**) işlenmesi ve paylaşımını geliştirmek amacıyla vergi idaresinin üç veri işleme merkezini birleştirerek yeniden örgütleyeceğiz."

Kısacası, Vergi Kimlik Numarası ile yapılan "numara", doğrudan küçük-burjuvazinin vergilendirilmesi ve her türlü vergi kaçırma yolunun kapatılmasıdır.

Vergi Kimlik Numarası'nın siyasal sonucu ise, ülkede yaşayan ya da yaşayanlarla ilişki içinde olan herkesin, ekonomik, sosyal ve siyasal tüm ilişki ve faaliyetlerinin kayda geçirilmesidir. Bir başka deyişle, Vergi Kimlik Numarası uygulamasıyla, herkes, sadece parasal işlemleriyle değil, sosyal ve siyasal ilişki ve faaliyetleriyle de kayda geçirilecek ve denetlenecektir. Bugüne kadar, başta emperyalist ülkeler olmak üzere, pek çok ülkede yapılmak istenen, ancak kitlelerin tepkileri nedeniyle bankacılık işlemleriyle sınırlandırılmak zorunda kalınan Vergi Kimlik Numarası uygulaması, ülkemizde, "üçüncü şahıs bilgileri dahil" olmak üzere "vergi mükelleflerine ilişkin verilerin", yani kimlik, adres ve diğer bilgilerinin kayda geçirilmesini ve "paylaşımını" içermektedir. Böylece ülkeyi yönetmenin daha kolay olacağı düşünülmektedir.

Yine, "Niyet Mektubu"nda açıkça beyan edildiği gibi, "hükümet borçlarının etkin ve hızlı tahsili" için İcra ve İflas Yasası'nda yapılacak değişiklikten en fazla etkilenen kesim küçük ve orta ölçekli işyeri sahipleri ile küçük tüccar ve esnaf olacaktır. Özellikle Emlak Bankası ile Halk Bankası'ndan kredi alan bu kesimlerden, İcra ve İflas Yasası değişikliği ile alacakları "hızla" tahsil edilecektir. Vergi Kimlik Numarası'yla "üçüncü şahıs bilgileri" de alınmış olacağından, bu kesimlerin yükselen kredi faizleri karşısında her türlü kaçış yolu kesilmektedir.

Vergi Kimlik Numarası ve paralelinde çıkartılacak olan Vergi Yasası ve İcra ve İflas Yasası ile mülksüzleştirilecek olan şehir küçük-burjuvazisi, bu uygulamaya büyük bir coşku ile gönüllü olurken, "medya"nın "banka hortumculan"na karşı yürüttüğü kampanyanın destekçisi olarak, kendi ipini kendisi çekmiştir.

12 Mayıs 2001 tarihinde TBMM'de kabul edilen "Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun"la, "hisseleri kısmen veya tamamen Tasarruf Mevduatı Sigorta Fon'una (TMSF) geçen bir bankanın yönetimi ve denetimini doğrudan veya dolaylı olarak elinde bulunduran kişilerin, banka kaynaklarını ve varlıklarını doğrudan veya üçüncü kişilere rehnetmesi, teminat göstermesi, **ekonomik gücü olmayanlara kredi vermesi**, karşılığında kredi temin etmek amacıyla kredi kullandırması suretiyle veya başkaca dolanlı işlemlerle edindikleri ya da **üçüncü kişi-**

lere edindirdikleri her türlü banka kaynağı ve varlıkları, Fon alacağı sayılacak. Bu alacaklar hakkında 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümleri uygulanacak.”

Yasa uyarınca, dava konusu yapılan varlıkların değerleri TMSF tarafından belirlenecek ve bu belirlemeye karşı **mahkemeye** gidilemeyecektir.

Böylece “Bankalar Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun”la, kişilerin ve şirketlerin tüm mal varlıklarına elkonulmasının yeni bir yolu ve hukuku oluşturulmuştur. Şehir küçük-burjuvazisi, “hortumcular”dan 20 milyar doların geri alınması için çıkartıldığını düşündüğü bu yasayla, kendi kredi borçları karşılığında kendi malvarlıklarına istenildiği gibi elkonulmasını ve bu kendi malvarlıklarının değerinin belirlenmesine karşı mahkemeye başvurma hakkının elinden alınmasını gönüllü olarak kabul ederken, askeri darbeyi bunu değiştirmeyeceğini hiç düşünmemiştir.

Şehir küçük-burjuvazisi, IMF anlaşmalarına paralel olarak işçi sınıfının ve köylülüğün yoksullaştırılmasına yönelik uygulamaların destek korusu olarak ortaya çıkarken, aynı za-

manda kendisinin mülksüzleştirilmesine ve yoksullaştırılmasına yönelik IMF anlaşmaları karşısında **yalnız kaldığını** da hiç düşünmemiştir.

Onlar, “globalizm”in tezahürat korusu olarak, ülkenin her türlü kaynağının “özelleştirme” paranası altında emperyalist tekellere satılmasıyla “yaşam standartı”nın yükseleceğini beklediklerinden, “özelleştirme”ye karşı çıkan herkese ve her düşünceye büyük bir düşmanlık ve nefret duygularıyla tepki göstermiştir. Son “özelleştirmeden sorumlu devlet bakanı” Yüksel Yalova’nın istifa ettirilmesi olayında görüldüğü gibi, bu düşmanlık ve nefret duyguları “kelle vermeye” kadar ulaşabilmiştir.

Onlar, tüm geleceklerini “Derviş yasaları”na bağladıkları için, Telekom yasasından şeker yasasına, tütün yasasından doğalgaz yasasına kadar, her türlü yasal düzenlemenin “kamuoyu desteği” olarak da ortaya çıkmışlardır.

Bir bütün olarak küçük-burjuvazi, özel olarak da şehir küçük-burjuvazisi homojen bir yapıya sahip değildir. Dolayısıyla, gelişen ekonomik ve siyasal olaylar karşısında bütünsel ve homojen bir tutum içinde olamazlar. Bu

Küçük-burjuvazi, dar anlamda, şehir ve kırdaki küçük meta üreticisi kesimdir. Küçük sermaye sahibi olarak, kendi işinde çalışır ve sınırlı oranda ücretli emek kullanır. Kırsal küçük-burjuvazisi, köylülüğün sınıfsal farklılaşmasına paralel olarak ortaya çıkan küçük-köylü kesiminden oluşur. Bunlar, mevsim koşullarının iyi gittiği yıllarda ücretli-emek kullanırlar. Şehir küçük-burjuvazisi ise, küçük mülk sahibi esnaf ve zanaatkar kesim ile küçük tüccardan oluşur. Ülkemizde küçük sanayi bölgelerinde işyeri sahibi olan şehir küçük-burjuvazisi, ağırlıklı olarak otomotiv, tekstil, dericilik, mobilyacılık, boyacılık, tamircilik vb. alanlarında faaliyet gösterir.

Geniş anlamda küçük-burjuvazi, tüm küçük mülk sahibi esnaf ve zanaatkar kesimleri ile küçük tüccar, küçük köylü, memurlar ve serbest meslek sahipleri (mühendis, doktor, avukat vb.) ile kapitalist şirketlerin büro çalışanlarını kapsar.

Küçük-burjuvazinin kapitalist büro işlerinde (devlet aygıtı da buna dahildir) çalışan memur ve yöneticileri ile serbest meslek sahipleri, herhangi bir artı-değer yaratmaz, ancak karşılığı ödenmeyen emek harcaması ölçüsünde, artı-değerin gerçekleşmesi giderini azaltması için kapitaliste yardım ederek, kapitalistin gelirini artırır. Bu yönüyle, bu kesim, vasıflı emek sahibi olarak, ortalama emeğin üzerinde yer alan, daha yüksek ücret alan ücretli işçiler sınıfına girer. Öte yandan, üretim sürecinde üretilen artı-değerin para-sermayeye dönüşmesi sürecinde (dolaşım ve değişim alanlarında) görev yaptıklarından, aynı zamanda artı-değer sömürsünün içinde yer alırlar, dolayısıyla işçi sınıfının sömürülmesinden pay alırlar. Ülkemizde popülist dilde “kamu emekçileri” olarak adlandırılan bu kesim, aynı zamanda eğitim görmüş kesim olarak (bu sınıfın dünya görüşünün temsilcisi olan) küçük-burjuva aydınlarını oluştururlar.

Küçük-burjuvazinin sınıfsal niteliği ikili bir özelliğe sahiptir. Bir yandan, sınırlı bir mülkiyete sahip olmasıyla ve kapitalist sömürden dolayı biçimde yararlanmasıyla burjuvazinin safında yer alırken, diğer yandan büyük burjuvazi tarafından sürekli mülksüzleştirilerek proleterleşir. Her zaman bir büyük burjuva hayali ile yaşar, ancak büyük burjuvazi tarafından mülksüzleştirilir. Bu nedenle, kararsız, şaşkın, ürkek bir toplumsal kesimdir.

özellikleri, hemen her gelişen olay karşısında ortaya çıkan farklılıkta kendisini gösterir. Ülkemiz somutunda Nisan ayında yapılan “esnaf eylemleri”nde görüldüğü gibi, şehir küçük-burjuvazisinin küçük işyeri sahipleri ve tüccar kesimi kredi faiz oranlarının olağanüstü artışıyla birlikte fiili eylemlilik içine girerken, serbest meslek sahipleri ve memurlar (“kamu emekçileri”) olayların sıradan bir izleyicisi durumunda olmuşlardır. Hatta bu kesimler, “esnaf eylemleri”nin “şiddet ve anarşi” görüntüsü karşısında “banşıl ve düzenli” kitle eylemi düzenleyerek, kendisini diğer küçük-burjuva kesimlerden ayırmaya özen göstermişlerdir.

Bugün ülkemizde gelişen ekonomik ve siyasal olaylar içersinde şehir küçük-burjuvazisinin serbest meslek sahipleri ile memur kesimleri, çeşitli meslek odalarında (TMMOB, TBB gibi) ve memur sendikalarında (KESK) örgütlü durumdadırlar. Bu kesimler, diğer kesimlerin sanayi ve ticaret odalarındaki örgütlülüğünden farklı olarak, işçi sendikaları üzerinde ideolojik ve politik bir güce sahiptirler. Dolayısıyla, kendi çıkarları doğrultusunda işçi sendikalarını yönlendirebilmektedirler. Bu

kesimler, siyasal olarak ÖD Partisi'ne yakın konumda bulunmakla birlikte (kimi durumlarda doğrudan ÖD Partisi içinde yer almaktadırlar), TMMOB, TBB ve KESK'in örgütlülüğünü kullanarak gelişen mülksüzleşme dalgasına karşı kendilerini korumaya çalışmaktadırlar. Bireysel olarak “globalizm”in en hareketli savunucuları durumunda olan bu serbest meslek sahibi ve memur kesimi, emperyalist ekonomilere olan bağımlılığın her düzeyde gelişmesiyle kendilerine yeni “olanaklar” çıkacağı beklentisi içindedirler. Mayıs ayında çıkartılan Avukatlık Yasası'nda olduğu gibi, içinde bulunulan mülksüzleşme ve yoksullaşma ortamında kendilerine özel ayrıcalıklar ve yeni iş olanakları yaratmaktadırlar.

Doğrudan yabancı sermaye yatırımlarının destekçisi olan serbest meslek sahipleri, bu yatırımların gerçekleşmesini paralel olarak kendileri için yeni iş olanakları çıkacağını hesapladıklarından “özelleştirme”nin hızla ilerlemesinden yanadırlar.

Diğer yandan, şehir küçük-burjuvazisinin diğer kesimleri ise, gerek doğrudan yabancı sermaye yatırımları ile, gerekse “özelleştir-

Marks, Annenkov'a 28 Aralık 1846 tarihli mektubunda şöyle yazmaktadır:

“Küçük-burjuva, eylem halinde toplumsal çelişkiden başka bir şey değildir. Durumu gereği çaresizdir, hem burjuva hem halk adamıdır. Büyük burjuvazinin görkemi karşısında gözü kamaşır, halkın çektiği acı yüreğini sızlatır. Yüreğinin derinliklerinde yan tutmadığı, en doğru denge içinde bulunduğu sanısıyla övünür. Çelişkiyi baştacı eder, çünkü çelişki onun yaşamının temelidir.”

Küçük-burjuvazinin bu sınıfsal özelliği, onun politik tutumuna da yansır.

“Küçük-burjuvazi devrimci proletaryanın ardından gitmeye korkar, ama bu korkunun kendisini burjuvazinin ardından gitmeye mahkum ettiğini de bir türlü anlayamaz. Kendisine sosyal-demokrat demeyi marifet sanır. Burjuvaziyle proletaryanın kıyasıya bir sınıf savaşına giriştikleri bir çağda, küçük-burjuvazinin sınıfsal tutumunun temeli, olanaksız olanı istemektir, eşdeyişle orta yolu düşlemektir. O orta yol ki, böylesine bir savaşımında asla izlenemez.” (Lenin, *Cavağnaclar Hangi Sınıftan Çıkarlar?*, Temmuz 1917)

Marks, ülkemizdeki KİT'lere benzer niteliklere sahip olan "ulusal işlikler" karşısında Fransız küçük-burjuvazisinin tutumunu ortaya koyarken, aynı zamanda bu sınıfın gerici ve proletaryanın mücadelesine karşı konumunu şöyle ifade etmektedir:

“Uluslararası işlikler, içerikleri ile değil, ama adları ile proletaryanın burjuva sanayiine karşı, burjuva kredisine karşı, burjuva cumhuriyetine karşı protestosuna vücut veriyordu. Bu yüzden burjuvazinin bütün kını onlar üzerinde toplandı. Aynı zamanda, burjuvazi, Şubat hayalleri ile ilişkisini açıkça kesebilecek kadar güçlenince, saldırısını yönelteceği noktayı da bu ulusal işliklerde bulmuştu. Küçük-burjuvazinin bütün huzursuzluğu, bütün hoşnutsuzluğu, huysuzluğu, aynı anda bu ulusal işliklere, bu orta nişan tahtasına doğru çevrildi. Küçük-burjuvalar, kendi kaderleri günden güne katlanılmaz hale gelirken, bu proleter aylaklarının yiyip yuttuklarının neye mal olduğunu gerçek bir öfke ile hesaplıyorlardı. Kendi kendilerine, "Göstermelik bir iş karşılığında devletten maaş, işte sana sosyalizm!" diye homurdanıp duruyorlardı. Yoksulluklarının nedenini, ulusal işliklerde, Luxembourg'un tumturaklı sözlerinde, işçilerin Paris sokakları boyunca yaptıkları geçitlerde arıyorlardı. Ve komünistlerin sözde tertiplerine karşı hiç kimse, iflasın eşliğinde umutsuzca köşeye kısırılmış küçük-burjuvadan daha fazla bağnazlaşmamıştı.” (Marks, *Fransa'da Sınıf Savaşımaları 1848-1850*, s: 268)

me"yle daha fazla mülksüzleştirilmek durumundadırlar. Özellikle emperyalist metaların ülke iç pazarında serbestçe satılmasına paralel olarak, emperyalist tekellerin kendi dağıtım ağını kurmalarıyla (özel olarak hipermarketler) daha fazla kayba uğrayan küçük esnaf kesimi (özellikle bakkalların tasfiyesiyle birlikte ortaya çıkan küçük ve orta boy market sahipleri), sözcüğün tam anlamıyla çaresiz durumuna düşmüşlerdir. Bugüne kadar kendi çıkarlarını savunduğunu düşündükleri düzen partilerinin, tümüyle IMF koşullarını kayıtsız şartsız kabul edişleri karşısında, çaresizlikleri şaşkınlığa dönüşmüş ve ne yapacaklarını bilemez hale gelmelerine neden olmuştur. Bu ortamda, "medya" propagandası ile IMF'nin adamı olarak Kemal Derviş'e yönelerek, uygulamada daha "insafli" davranılmasını bekler hale gelmişlerdir.

Tüm bu gelişmelerin ortaya çıkardığı olgu ise, heterojen yapısıyla şehir küçük-burjuvazisinin, ne yapacağını bilemez halde ortada kaldığı ve tüm geleneksel siyasal ilişkilerden uzaklaştığıdır. 20 yıldır sürdürülen yoğun propaganda ile emperyalist sistemden ayrı bir ekonomik yaşamın olanaksız olduğuna inandırılmış olan şehir küçük-burjuvazisi, emperyalist sistemin içine girdiği ekonomik buhran koşullarında, buhranın yükünün geri-bıraktırılmış ülkelere aktarılmasıyla ortaya çıkan mülksüzleşme dalgasına karşı hiçbir çıkış noktası görmemektedir. Bu nedenle, kendi çıkarlarına uygun olarak anti-emperyalist, anti-teknelci ve anti-faizci politikalarından da uzak durmaktadırlar. Bu da, onların, her türlü yönlendirmeye ve propagandaya açık hale gelmelerine neden olmaktadır. Bugün için yaptıkları ve yapabilecekleri tek şey, "yükselen değerler"e yakın olmaya çalışmaktan ibarettir. Kararsız, şaşkın ve ürkek bir toplumsal kesim olarak, günlük olayların gelişimine göre

dolar spekülasyonu içinde küçük sermaye ve tasarruflarını korumaya çalışmaktadırlar. Bu yüzden de, doların her iniş-çıkışı karşısında hızla paniğe kapılmakta ve buna neden olan her olaya ve kişiye karşı tutum takınmaktadır.

Bugün ülkede egemen olan **ekonomik ve siyasal belirsizlik** ortamının varlığında şehir küçük-burjuvazisinin içinde bulunduğu durum belirleyici bir yere sahiptir. Bir bütün olarak şehir küçük-burjuvazisinin "globalizm aşkı"nın, aynı zamanda kendilerinin mülksüzleştirilmesinin nedeni olduğunu görmemektedirler. "İşbiricisi, köşe dönücü" ANAP ile "milliyetçi" faşist MHP ve "solcu" DSP koalisyon hükümetinin varlığı, aynı zamanda bu kesimlerin içinde bulunduğu kafa kaşıklığının da bir göstergesi durumundadır.

"Korkunun ecele faydası yoktur"! Dünya ekonomik buhranı koşullarında, bizim gibi ülkelerin küçük-burjuvazisinin artan oranda mülksüzleştirilmesi ve yoksullaşması kaçınılmazdır. Tek çıkış yolları ise, anti-emperyalist ve anti-oligarşik bir devrimdir. Bu da, onları daha fazla korkutmaktadır. Gelişen olaylar, isteseler de, istemeseler de, şehir küçük-burjuvazisini, ya tümüyle mülksüzleşerek, ya da gerçeklerin bilincine vararak, anti-emperyalist ve anti-oligarşik devrim mücadelesine katılmaya zorlayacaktır.

Ancak şu asla unutulmamalıdır, küçük-burjuvazi, devrim mücadelesine, kendi bencil çıkarlarıyla, bireyciliği ile, burjuva olma özellikleriyle birlikte gelecektir. Bu yüzden, proletarya ve onun öncüsü, her durumda küçük-burjuva ideolojisine ve onun siyasal oportünizmine karşı, her zamankinden daha fazla dikkatli olmak ve mücadele etmek zorundadır. Onların "globalizm aşkı", mülksüzleşme dalgasının yoğunluğuna paralel olarak azalsa da, hiçbir zaman sona ermeyecektir.

Küçük-Burjuva İdeolojisinin Eleştirisi Maksim Gorki

Küçük-burjuva, uzun yıllar sürecinde oluşmuş düşünce ve alışkanlıkların dar çemberi içinde sıkışıp kalmış, bu çemberlerin dışına çıkamayıp, kurulu makina gibi düşünen bir varlıktır. Ailenin, okulun, kilisenin, "hümanist" edebiyatın etkisi, "yasaların ruhu", burjuva "gelenekleri" denilen bütün şeylerin etkisi küçük-burjuvaların kafalarında bir saatin çarklarına benzer. Küçük-burjuva düşüncelerinin küçük çıkarlarını, küçük-burjuvanın rahatına düşkünlüğünü harekete getiren bir zemberek, pek karmaşık olmayan bir cihaz yaratır. Küçük-burjuvaların bütün duaları belagat niteliklerini hiç kaybetmeyen şu kelimelerden ibarettir: "Tanrım, bize acı!"

Bu dua biraz daha yetiştirilip, devlet ve toplum karşısında bir hak ve istek olarak ifade edilecek olursa, şu şekli alır: "Beni rahat bırakın, dileğim gibi yaşayayım".

Gazeteler hergün küçük-burjuvaya, İngilizce, dünyanın en iyi insanı; Fransızca yine dünyanın en iyi insanı; Almanca ya da Rusça, her zaman asil, her zaman dünyanın en iyi insanı olduğunu aşılar.

Oysa, "modern" dünyanın bu en iyi vatandaşı, neresinden bakarsanız bakın, hıristiyan misyonu tarafından sorguya çekilen vahşiye benzer.

Misyoner vahşiye sormuş:

— Ne istersin? demiş.

Vahşinin verdiği karşılık çok sadedir:

— Çok az çalışmak, çok az düşünmek ve daha çok yemek.

Öyle bir insan tipidir ki küçük-burjuva, ciddi bir şekilde öğrenilen düşünme tekniği, onda düşüncenin gelişmesini durdurur. Olayların etkisiyle kendisine yabancı bir takım düşünceleri benimsediği olur küçük-burjuvanın. Ama bu düşünceler onu hasta eder. Örneğin bir cilt hastalığına tutulmuş gibi, sanki böbreklerinde taş varmış gibi olur. O zaman din, karamsarlık, içki, sefahat, rezalet çıkarma vb. gibi hastalığı, sancıları dindiren ilaçlara sık sık başvurur...

Londra'nın, Paris'in, Berlin'in büyük meydanlarından birinde birkaç hırsız, birkaç haydut toplanıp hangi mahalleyi soyalım, bu işi nasıl kıvıralım diye ulu orta tartışmaya kalkışacak olsalar, küçük-burjuvazi, "toplumsal bakımdan tehlikeli" olan bu vatandaşların bu mütevazî niyetlerini şu ya da bu tarzda önlemek için, mutlaka harekete geçecektir. Oysa, milyonlarca insanı kitle halinde öldürme tasarılarını herkesin önünde gazetelerde, Millet Meclisinde, Cumhurbaşkanlarının verdikleri ziyafetlerde tartışan son derece, ama cidden son derece cani ve toplumsal bakımdan tehlikeli olan "insanlara kıyanların" niyetlerini önlemek, küçük-burjuvaların hiç mi hiç akıllarından geçmez...

Okunduğu zaman insana eski bir fıkrayı hatırlatan pek çok kitap var.

Fıkra şu:

Dazlak kafalı biri, uzun saçlı bir adama sormuş:

— Saçlarınızı niçin bu kadar uzattınız?

— O uzun saçlar altında benim de çıplak bir kafam var.

Verilen karşılık, pek esprili olmadıktan başka, pek doğru da değil. Bazı insanlar vardır ki, kaba saba devrimci cümleler harmanı etrafında kafalarının dazlaklığını gizlemek istedikten başka, ruhlarının boşluğunu da kendilerinden gizlemek isterler...

Küçük-burjuvaların ideolojisi ve ahlakı, kolektivizme doğru yönelen insan azminin ve aklının elini kolunu iyice bağlamağa çalışır...

Fransızca *Solitaire* (şerit) sözü yalnız tekbaşına demektir. İnsanın bağırsaklarında yaşayan bir kurttur bu. Bağırsaklardaki usareler sayesinde yaşar. Birbirlerine gevşek bir şekilde bağlı küçük halkalardan ibaret bir şerit'tir. Her birinin ayrı üreme uzuvları vardır. Üç-dört metre uzunluğunda da olur. Bu halkalardan %99'unu bağırsaktan atın, yalnız bir tanesi kalsın. Kısa zamanda korkunç bir şekilde ürer.

Tıp biliminin bize öğrettiğine göre, şerit, çelimsiz kişilerde baş dönmeleri ve vücutta genel bir çöküş şeklinde kendini belli eder.

Küçük-burjuva şeride son derece benzer. Küçük-burjuva bir parazittir, bir asalaktır. Başkalarının usarelerini emerek geçinir. Küçük-burjuvanın da tıpkı şerit gibi, şaşılacak bir yaşama yeteneği vardır. Hızlı üremek gücüne sahiptir. Her çevreye pek kolay uyur.

Her küçük-burjuvanın temel özelliği kendisinin "bir tek", "eşsiz" olduğuna inanmasıdır. Bu yüzden o, her törende bulunur. "*Bütün düşünlerde nişanlı, bütün cenazelerde ölü*" olan odur. Devletin ve toplumun kendisi ile birazcık ilgilenmelerini, kendisine "insanca" muamele edilmesini ister. Duygularını anlatmakta özgür, komşunun usareleriyle geçinmekte yine tam bir özgürlük sahibi olmak başlıca sorunudur...

Biliyoruz ki, küçük-burjuva bütün düşünceleri ve bütün duyguları ile tamamiyle bireycidir. Küçük-burjuvanın başka türlü olmak elinden gelmez. Çünkü, küçük-burjuvanın bireyciliği burjuva toplumunun asıl temelini oluşturan "kutsal özel mülkiyet kurumu"na dayanır. Her küçük-burjuva felsefesinin hedefi, insanları, "özgürlük, eşitlik ve kardeşlik" yoluna, "sınıflar arasındaki saf işbirliği" yoluna götürebilecek biricik temel olarak bu "kutsal özel mülkiyet kurumu"nu güçlendirmek ve haklı göstermektir.

Karl Marks'ın öğretisi, bu felsefenin yalancı niteliğini gösterdiği gibi, 1914-18 I. Paylaşım Savaşı, küçük-burjuva etkileri ile zehirlenmiş olan Avrupa işçi sınıfının örgütündeki yetersizlik yüzünden kurulmasına sebep olduğu faşizm gibi olaylar da bunun böyle olduğunu göstermiştir.

Küçük-burjuva bireyciliğinin kişilik karşısındaki tutumu, bu bireyciliğin ikiyüzlülüğünü ve sahtekarlığını tamamiyle ortaya koymuştur. Küçük-burjuva düşüncesi, genellikle, kişisel güçlerin ve yeteneklerin normal gelişmesini köstekler ve bozar. Burjuva devletinde, kişiliğin gelişmesi karmaşık bir ulusal çıkarlar ve sınıf çıkarları baskı sistemi ile, bir dini, felsefi, hukuki düşünceler sistemi ile sınırlandırılmıştır. Bu sistemin hedefi, insandaki "toplumsal hayvan"a has özellikleri geliştirmektir. Ama vardığı sonuç tersinedir. Gerçekte insanların çoğu bir azınlığa boyun eğen kuzu gibi hayvanlar haline gelir ve bu azınlığın çoğunluğu ezmesini kolaylaştırır.

Güçlerin faaliyeti, en başta ağgözlü bir sermaye birikiminde, yani resmi bir yağmada, sonra topluma karşı işlenmiş ve yasalar tarafından kovuşturulan suçlarda, yani küçük çaplı hırsızlıkta, haydutlukta, katillikte, en son cinsel taşkınlıklarda kendini gösterir. Enerji başka uygulama alanı bulamazsa, başka bir faaliyet alanı tarafından kullanılmazsa, enerjiye geniş bir uygulama alanı sağlar.

Karmaşık bir sınıf baskısı sisteminin az bir zorlaması, insanların duyguları, "bilinçaltı"ları üstündeki etkisi bunlarda anlayışsızlık ve yaşam karşısında korku doğurur, bunları bütün tanrıları ve dinleri yaratan ilkel atamız

gibi düşünmeğe zorlar. İnsan dışında ve insana düşman “objektif güç” bulunduğunu ve bu güçleri yenemeyeceğini düşünmeye zorlar. Olaylar karşısında boyun eğmek insanı pasif hale getirir.

Yaşamın çıtlıklarına sinirlenen, öfkelenen kimselerdeki heyecanlar ise, bilincin gelişmesini durdurur, karartır. Ama bu kimsenin “bilincin varlığı çoktan geçtiğini” düşünmelerine engel olmaz. Böyle bir ruh hali insan ile gerçek arasındaki ayrılığı daha da derinleştirir, insanı anarşist haline getirir, ona şu anlamsız kötü şeyleri söyler:

“Onbeş yıldan beri yaşam benimle kedi fare ile oynar gibi oynuyor. Şimdi bütün öğretim yapanlardan nefret ediyorum. Ben onlardan daha zekiğim. Kendimi hiç düşünmeden, bunları cephede elde silah savunduğuma acıyorum.”

“Kendisi uğrunda” giriştiği kısır mücadelede daha şimdiden vahşi hale gelmiş bir insanın çılgılığı bu.

Kapitalist rejim, insanları, zulmedenler-zulüm görenler, uzlaştırılması mümkün olmayı uzlaştırılar diye bölümlere ayırır. Kaldı ki, ispat edilen bu itiraz edilmez şeyi anımsatmaya bile gerek yok. Yine de, anımsatmak ister. Çünkü, yaşamda çabucak rahat bir mevki sahibi olmak isteyen bir çok genç bu acelenin kendilerini geçmişe doğru sürüklediğini belki de anlamıyorlar. Yine anlamıyorlar ki, sürüklendikleri geçmiş kanlı bir cambazhane sahnesidir, kapitalist gerçek bu kanlı meydanda bütün revasızlığı ile gemi iyice azya almıştır, hümanistler ve arabulucular, uzlaştırıcılar bu kanlı meydanda insanın içini titreten birer soytarı rolü oynarlar...

Biliyoruz ki, burjuvazi, kişi üzerinde devamlı ve çeşitli etkiler yaparak, mesleği toplumsal karşıtlıkları uzlaştırmaktan ibaret olan bir insan tipi yaratır.

Bunlar “Hayvanları Koruma Derneği”nin eylemli birer üyesi olabilir, uyar Avrupa şehirlerinin sokaklarında işçilere sopa atan polisi hiç ilgisiz seyredebilirler. Canlı hayvan kesip biçerek fizyoloji deneyleri yapılmasına itiraz edebilir, tavşanların, köpek yavrularının, kobayların yaşamlarını savunabilir, ama aynı zamanda da, milyonlarca insanın ölümüne neden olan emperyalist savaşların kaçınılmaz oluşunu, kapitalist devletlerin vahşi sömürge politikalarını haklı gösterebilirler... Genellikle “hem iyiliğe, hem kötülüğe karşı aynı yüzkızartıcı ilgisizliği” gösterirler, ama bankerlerin gazeteler ile işbirliği yapıp, herhangi bir “iyiliği”, örneğin faşizmi salık verir, herhangi bir “kötülüğü”, örneğin komünizmi suçlayabilirler.

[Maksim Gorki, *Küçük-Burjuva İdeolojisinin Eleştirisi*, Ortam Yayınları, 3. baskı]

Ekonomik ve Siyasal Kriz Ortamında Solda Marjinalleşme

Emperyalizmin yeni-sömürgecilik yöntemlerinin Asya Krizi ile başlayıp ülkemize kadar uzanan yeni bunalımıyla birlikte, ekonomiden siyasete, sanayiden tarıma herşeyin “yeniden yapılanma” içine girdiği ve girmesi gerektiği söyleminin alabildiğine yaygınlaştığı bir evrede, ülkemiz solu, reformizm ile marjinalleşme arasında gidip gelen ve “F-Tipi Muharebesi” söylemiyle zamanı geçiren bir görünüme sahip olmuştur.

Ekonomik buhranın şiddetle yansıdığı ülkemizde, Aralık 1999’da imzalanan IMF stand-by anlaşmasıyla “istikrar tedbirleri”nin küçük-burjuvazinin kitlesel desteği ile uygulanmaya başladığı aşamada, solda egemen olan ideolojizlik tam bir keşmekeş yaratmıştır. Tüm sol örgütlenmeler, uygulanan “istikrar tedbirleri”ni “emperyalizmin dayatması”, “IMF’nin reçeteleri” olarak değerlendirmekten ve mevcut Ecevit hükümetinin “emperyalizmin uşağı” olduğunu yinelemekten öteye geçememiştir. “Yaşamda *Atılım*”ın sözleriyle ifade edersek, “*yürütülecek mücadelede devrimci örgüt ve partilerin kendini tekrardan ibaret formülasyon ve taktikleri aşan bir beyin ve pratik hazırlığa sahip olması*”^[1] olanaklı değilken, bunun nedenleri ve çözümleri yanlış yerlerde aranmıştır. İdeolojizlik ve buna bağlı olarak teorizlik, kolayca “beyin ve pratik hazırlık” düzeyine indirilebilmekte, soldaki teorik seviyenin alabildiğine düştüğü bir evrede “globalizm”in kavramları ve söylemleriyle sorunlar ele alınmaya ve çözümlenmeye çalışılmaktadır.

Emperyalist “think tank”larına karşı “beyin hazırlığı”ndan sözedilebilmekte, ekonominin

ve siyasetin emperyalizm ve oligarşi tarafından “yeniden yapılanması”na karşı “yeniden yapılanma sürecinde devrimci hareketin yönü” adlı paneller düzenlenebilmektedir.

İki yıl önce “*Sınıf Pusulası*”nda şunlar yazılmıştır:

“Örgütsel düzeyin geriliği, kadrosal birikimin aşırı zayıflığı, ciddi bir yeraltı hiyerarşisine sahip olmamak ve çoğunlukla İstanbul’a sıkışmışlıkla karakterize olan, daha çok bir **dergi çevresi** gerçekliği içinde bulunan ve de kendi güçleriyle bağımsız bir kitle eylemi örgütlemeyi başaramayan bu zayıf, fakat eldeki güçleriyle kesintisiz politik faaliyette ısrar eden **dergi çevreleri** ‘98’de asıl olarak daralma yaşamışlardır...”

En önemli sorun ‘belli başlı’ parti ve örgütlerin hiçbirinin ‘98 yılında sınıf mücadelesinin gerektirdiği politik faaliyet ve eylem düzeyini yakalayamamış, devrimin o süreçteki ihtiyaçlarını yanıtlama pratiği sergileyememiş olusudur...”^[**] (abç)

Aradan geçen zamanın fazlaca birşeyi değiştirmede “Yaşamda *Atılım*”ın 10 Şubat 2001 tarihli sayısında yer alan başyazıda şöyle ifade edilmektedir:

“Egemen sınıflar ve MGK iktidarı, **dışarıda büyük ölçüde marjinalleştirilmiş devrimci parti ve örgütleri** cezaevlerinde teslim alma ve Mamaklaştırılmış bir yenilgiyle kendini doğrultamayacak bir tükeniş sürecine sokma, özcesi, destek güçlerden de yalıtılarak bitirme stratejisini pratikleştirmede yo-

ğunlaştırmıştır. 19 Aralık, örgütlenmiş, planlanmış yeni bir saldırı döneminin başlangıcını ifade eder. Fiili tasfiye terörü, dışarıda da hedefler parça parça daraltılarak sürdürülecektir.

Devrimci harekete dayatılan **ideolojik-siyasal tasfiyecilik**, yeni durumda fiili tasfiye ve teslim alma saldırısının öne geçirilmesiyle birleştirilerek sürdürülüyor.

Tasfiyecilik sadece en belirgin biçimi olan sağcılaşma zemini üzerinde düzeniçileşme çizgisinde olmaz. Politika yapamamak, içe dönmek, darlaşarak sekterleşmek, her gün daha fazla işçi ve emekçiyi mücadeleye katarak büyümeyi başaramama zemini üzerinde de gelişebilir. Ki son süreçteki devrimci hareketin durumu daha çok bu tehlikeye işaret eder. **Örgütsel düzeyi daralmış, sınırlı sayıda kadroyla faaliyetini sürdüren dört-beş devrimci yapılanmada olası tasfiyecilik** sadece ÖDP ve EMEP hattında değil, **bütünüyle tasfiye olma zemini üzerinde gelişebilir.**^[*] (abç)

Görüldüğü gibi, iki yıl önce “İstanbul’a sıkışmış dergi çevreleri”, iki yıl sonra “büyük ölçüde marjinalleşmiş devrimci parti ve örgütler”e dönüşmüştür. Ve gelinen aşama, “Yaşamda *Atılım*”a göre, “bütünüyle tasfiye olma” aşamasıdır.

Ama, “marjinalleşme”nin ne olduğu ve “bütünüyle tasfiye olma”nın neyi ifade ettiği yine de belirsizdir.

Bilindiği gibi, kendisini DHKP-C olarak örgütleyen, “vatanseverlerin sesi” olmaya yönelik DS’nin Haziran 2000’de başlattığı F-tipi cezaevlerine yönelik kampanya, Ekim 2000’de başlatılan “ölüm oruçları”yla birlikte, tüm sol örgütlerin gündemini belirlemiştir. Böylesi bir özel soruna bağlanan sol hareketin, ülkede uygulanan “istikrar tedbirleri”nin tüm sınıfları ve toplumsal kesimleri doğrudan mülksüzleştirmeyi hedeflediği bir süreçte, 60’lı, 100’lü, 200’lü günlere giren ölüm oruçlarından öte bir şeyle ilgilenemez hale geldiği açık bir olgudur. Bunun, ne ölçüde “marjinalleşme”yi ve ne oranda “bütünüyle tasfiye olma”yı ifade ettiği ise bilinmemektedir.

Eğer marjinalleşme, siyasal anlamda, siyasal bir hareketin ya da örgütlenmenin, kendi içsel ya da özsel sorunları dışında hiçbir sorunla ilgilenemez oluşu ve kendi öz amaçla-

ından uzaklaşmışlığı ise, bugün ülkemiz sonunda “marjinalleşme”nin en “marjinal” noktaya kadar ulaştığından sözetmek yanlış olmayacaktır. “Kendi güçleriyle bağımsız bir kitle eylemi örgütlemeyi başaramamak” güçsüzlüğün bir ifadesiyse, “ideolojik-siyasal tasfiyecilik” ÖD Partisi ve EMEP’le birlikte “kitle eylemi” düzenleme girişimlerinden başka bir şey değildir.

Oligarşinin 12 Eylül askeri darbesiyle birlikte başlayan depolitizasyon ve bunun soldaki yansıması olan ideolojizleşme süreci ve Marksist-Leninist teorinin bir yana bırakılması, günümüzdeki tüm “marjinalleşme”nin ve “tasfiyeciliğin” temelini oluşturmaktadır.

Uzun süre PKK hareketinin varlığıyla üstü örtülen ve PKK’nin yaratmış olduğu hareketlilik içinde gözle görülmez olan tüm eksiklikler ve hatalar, 1996 yılından itibaren açık hale gelmiştir. 1995 Gazi olaylarının “ayaklanma” olarak lanse edildiği, 1 Mayıs’larda “en büyük pankart” yarışmalarının yapıldığı bir dönemin sonuna gelindiğinde, ülkemizde gelişen ekonomik, sosyal ve siyasal olayları kavrayamayan ve izleyemeyen bir sol hareket ortaya çıkmıştır. Silahlı mücadele ile barışçıl mücadele, legal mücadele ile illegal mücadele ve ekonomik-demokratik mücadele ile siyasal mücadele arasındaki sınır çizgilerinin tümüyle silikleştirildiği, tüm politik ve ideolojik kavramların içeriklerinin boşaltıldığı koşullarda, gelişen olayların doğru bir tahlilinin yapılması ve buna uygun düşen taktiklerin belirlenmesi olanaksızdır. Ülkemiz tarihinin en kapsamlı mülksüzleştirme uygulamalarının başlatıldığı bir evrede, istense de istenmese de, tüm solun “F-tipi muharebe”ye “kilitlenmesi” bu durumun kaçınılmaz sonucu olmuştur.

Ölüm oruçlarının hazırlayıcısı ve başlatıcısı durumunda bulunan kesimin yayınlarına baktığında, “ölüm orucu”nun tüm sayfaları kapsayan “gündem” olarak ortaya çıkması elbette kimseyi şaşırtmamaktadır. Aynı kesimin, kimi sayfalarında ÖD Partisi ve EMEP’e yönelik ağır ithamları yer alırken, kimi sayfalarında ÖD Partisi ve EMEP’le nasıl “eylem birliği” yapılacağı haberlerinin yer alması da kimseyi şaşırtmamaktadır. “Devrim şehitleri” için “mevlit” okutan “vatanseverler”, gün gelip ölüm oruçları için “din adamlarına” şöyle bir çağrı yapabilmektedirler:

“Eğer insanların düşünceleriyle, inançlarıyla yaşaması gerektiğine inanıyorsanız,

Eğer zulme, işkenceye karşıysanız...
Eğer, hak diye, adalet diye bir şey savunuyorsanız,

[*] Yaşamda Atılım, Gündem, Sayı: 30, 10 Şubat 2001

HÖP sizleri bu zulme sessiz kalmamaya çağırıyor. Vaazlarınızda, Cuma hutbelerinizde müslümanlara duyurun bu zulmü. Onlara sessiz kalmamalarını vaaz edin. Dua edin şehitlerimiz için. Zalimlere lanet okuyun.

İslam, komşusu aç yatarken onu düşünmeyi, dinden imandan yoksun sayar. Böyle bir dinde, yanbaşında hapisanelerde insanlar işkence altındayken, hiçbir şey yokmuş gibi davrananlar müslüman sayılır mı?

'Kötülükler karşısında sessiz kalan dilsiz şeytandır' der hadis.

Katleden, işkence yapan, düşünceleri yokeden **şeytanı desteklemeyin.**

Zulme sessiz kalıp **şeytan olmayın.**^[*]

Sorunun, kimin kime ne çağırısı yaptığı değil, "kendine özgü komünistler"in çağrılarını "hadis"lerle alıntılaştırmalarına kadar gelmesi ve bunun solda yadırganmamasıdır.

Kimileri için "Yaşadığımız Vatan"ın söylemi ve içeriği yadırgatıcı gelmese de, olayın ideolojik-politik içeriği, soldaki "marjinalleşme"yi açıklayıcı niteliktedir. Bir yanı PKK hareketinin pragmatizmiyle doğup gelişen, diğer yanı küçük-burjuva reformizmiyle beslenen ideolojiszleşme, her türden ideolojik konumların terkedilebilmesini ve bunun yadırganmamasını getirmiştir.

Bu ideolojiszlik öylesine bir boyuta ulaşmıştır ki, 1970'lerin oportünizmi ve kavram keşmekeşi çok daha "bilimsel" görünür olmuştur.

Solun "kilitlendiği" F-tipi cezaevleri sorununa ilişkin olarak "Yaşamda Atılım" 28 Nisan 2001 tarihli sayısında şunları yazmaktadır:

"Dört ayı aşkın süredir devam etmekte olan **F tipi muharebe**, tarafların karşılıklı olarak ideolojik, politik durumlarını da test eden bir mahiyet taşıyordu.

Diğer yandan **19 Aralık stratejik saldırı** sonrasında insanlık, yeni bir sınav sürecindeydi. Öncelikle belirtmek gerekir ki, **insanlık sınıfta kaldı...**

19 Aralık saldırısının hemen sonrasında direniş cephesinin sokak ayağı, kapsamlı yeni saldırının şok etkisiyle zayıfladı. 19 Aralık öncesinde belirli bir ivme kazanan politik kitle hareketi belirgin tarzda inişe geçti. Faşizmin demagogileri ilerici kitleler nezdinde etki-

li oldu. Genel olarak devrimci hareketin saflarında azımsanmayacak ölçüde yenilgi psikolojisi oluştu."^[**] (abç)

"Karşı tarafın" "stratejik saldırısı" sonrasında oluşan "yenilgi psikolojisi"ne rağmen, "*Gelinen aşamada*" diyor "Yaşamda Atılım", 28 Nisan 2001 tarihinde, "*devrimci tutsaklar cephesinde bir irade kırılması yaşanmazken, devlet cephesinde irade kırılması yaşanıyor. Devrimci tutsaklar ise, zirveye tırmanmış bulunan F tipi muharebesinde zaferin öngününüdür.*"

Eğer "F tipi muharebe" konusu, yalın bir ajitasyon konusu olarak değil de, "beyinsel ve pratik hazırlık" konusu olarak ele alınacak olursa, savaşta "stratejik saldırı" ve "muharebe" kavramlarının ne anlama geldiğinin ortaya konulması gerekir. Doğal olarak, askeri savaş kavramlarından olan "stratejik saldırı"nın, sonuç alıcı, son saldırı olarak anlaşılması gerekmektedir. Ve aynı doğallık içinde, "stratejik saldırı"nın, herhangi bir taktik saldırı gibi, sınırlandırılmış bir amaç gütmeyeceği gibi, sınırlı bir zaman süresini de kapsamadığı kabul edilecektir.

"Strateji, muharebenin savaşın amacı doğrultusunda kullanılmasıdır. Buna göre savaş eyleminin tümüne, savaşın amacına uygun bir hedef göstermesi gerekir. Diğer bir deyişle, strateji, savaş planını yapar ve öngörülen hedeflere göre ona ulaşılmasını sağlayacak bir dizi eylemi saptar; aynı aynı seferlerin planlarını hazırlar ve her birinde verilecek muharebeleri örgütler."

"Taktik, silahlı kuvvetlerin muharebede kullanılmasına ilişkin teoridir."^[***]

Ortada bir "stratejik saldırı" sözkonusu ise, buna karşı verilecek "muharebeler", her durumda "stratejik savunma" çizgisine bağlı olmak durumundadır. Askeri savaş literatüründe, bu durumda kullanılabilir üç savaş biçimi gündeme gelmektedir: **Mevzii savaş, hareketli savaş ve gerilla savaşı.** Bugün cezaevlerinde sürdürülen ölüm oruçları, askeri savaş dilinden devrikleme yapılacak olursa, sözcüğün tam anlamıyla mevzii savaş niteliğindedir. Dolayısıyla, mevzii savaşın yürütülebilmesi için "büyük bir orduya ya da yedek savaş gereçleri"ne sahip olunması şarttır.^[****] Yeterli araçlara sahip olmayan bir güç, güçlü bir düşman karşısında yenilgiden kurtulamaz.

[**] Yaşamda Atılım, Sayı: 41, 28 Nisan 2001

[***] Clausewitz, Savaş Üzerine

[****] Mao Zedung, Askeri Yazılar, s: 171

Cezaevlerinde başlatılan ölüm oruçlarını düşmanın “stratejik saldırısı” koşullarında sürdürüldüğü saptanıyorsa, böylesine sonuç alıcı bir saldırı karşısında cezaevlerinin **yalın** bir “muharebe” alanı olarak kabul edilmesinin bir dizi sonuçlara neden olacağı bilinmek zorundadır. Bu durumda, bunlara karşı yapılması gerekenlerin saptanması kaçınılmaz bir görev olarak ortaya çıkar.

Şüphesiz bu yazdıklarımız “fazla” teoriktir! Dolayısıyla, somuttaki “muharebe”de yer alanlar için de, bunu düzenleyen ve planlayanlar için de “soyut” kalacaktır. İşte ülkemiz solunda egemen olan ideolojisizlik ve Marksist-Leninist teorinin bir yana bırakılmışlığı, böylesine “teorik” ve “soyut” bir sorun ortaya çıkarmıştır.

Dünyada ve ülkemizde gelişen ekonomik, sosyal ve siyasal olayların doğru bir tahliline sahip olmaksızın, bu olayların gelişim dinamiklerini ve yönelimlerini doğru olarak saptamaksızın, değil “stratejik saldırı”yı bertaraf etmek, küçük bir “muharebe”yi bile kazanmak olanaksızdır.

Gelişen olayların gösterdiği gerçek, devrimin nesnel koşullarının her dönemkinden çok daha fazla olgunlaştığı, ancak öznel koşulların hiçbir dönemde olmadığı kadar zayıf ve yetersiz olduğudur. Bunun temel nedeni ise, kitlelerin depolitizasyonu ve solda egemen olan ideolojisizliktir. Kitlelerin depolitizasyonunu aşmanın yolu, içinde yaşanılan koşulların kitlelere anlatılması ve kavratılmasından geçmektedir. Emperyalizmin ve oligarşinin sahip olduğu propaganda ve pasifikasyon araçlarının ulaştığı boyut gözönüne alındığında, kitlelerin içinde yaşadıkları koşulları tam olarak kavrayabilmeleri için yalın bir ajitasyon faaliyetinin yeterli olmayacağı hemen görülecektir.

1997 Asya Krizi ile birlikte görünür hale gelen emperyalist ekonomilerin buhranı koşullarında Aralık 1999’da IMF ile yapılan stand-by anlaşmasının ortaya çıkaracağı gelişmeleri ve sonuçları kolayca bir yana bırakabilen sol örgütlenmeler, herşeyi F-tipi cezaevleri sorununa indirgemişlerdir. 18 Ekim 2000 tarihinde başlatılan ölüm oruçlarının ikinci ayına girildiğinde patlak veren 24 Kasım krizi, “televoleci ekonomistler” kadar, ülkemiz solunda da “öngörülmemiş”tir. 24 Kasım krizi, cezaevlerine “kilitlemiş” sol açısından, “rejimin ciddi sıkışıklık” içinde olduğu, dolayısıyla “yüklenildiğinde” isteklerin kabul edileceği beklentisi yaratmıştır.

Böylece, 19 Aralık operasyonunun, 12 Eylül darbesi koşullarında uygulanan şiddet ve te-

rörle soldan sağa savrulmuş küçük-burjuva aydınları üzerinde yaratacağı etki de dikkate alınmamış ve ardından Şubat 2001 krizine gelinmiştir.

Şubat kriziyle birlikte adı ve oranı konmamış devalüasyon sonrasında, tüm halk kitlelerinin içine girdikleri tereddüt ve belirsizlik ortamında, kitlelere yön gösterebilecek tek seçenek olan soldaki ideolojisizlik ve ölüm oruçlarına “kilitlemişlik”, solun hiçbir etkiye sahip olmadığı bir dönem başlatmıştır. Cumhuriyet tarihinde ilk kez “esnaf” sokağa çıkmış ve her toplumsal tabaka, kendi öznel istemlerini dile getirir olmuşken, sol, bu kitlesel hareketlilik içinde ölüm oruçlarının içinde bulunduğu durumu gündeme getirmek için çabalamaktan öteye geçememiştir. Ve doğal olarak, “Yaşamda *Atılım*”ın ifade ettiği gibi, “insanlık sınıfta kalmıştır”.

Solda egemen olan ideolojisizlik, kaçınılmaz olarak dünyada ve ülkemizde gelişen ekonomik durumun tahlil edilmesini “boş ve aylak toplamlar” olarak değerlendirilmesine neden olduğundan, bu tahlillerin ortaya koyduklarını da anlamaktan uzak kalmışlardır.

Aşağıda *Alınteri* dergisinde yayınlanan “Devrimci Üretim İlişkileri” başlıklı yazıdan yaptığımız alıntı, ülkemiz solunda neyin nasıl algılandığını göstermesi açısından tipiktir:

“Ve herkes kendi yaşam deneyiminden bir şeyi belli bir şekilde yapmayı öğrendikten sonra, yani belli bir şekilde yapmaya koşullandıktan sonra, farklı bir şekilde yapmaya çalışmanın ne kadar zor olduğunu bilir. Klasik gitar çalmayı öğrenen birisi, gitar çalmayı öğrenmiş olmaz, yalnızca gitarı belli bir biçimde çalmayı öğrenmiş olur. Ve klasik tarza göre ayarlanmış, algılarını, ‘otomatikleşmiş’ reflekslerini, alışkanlıklarını kırmadan, gitarı, örneğin caz ritmine göre asla çalamaz. (Ve tersi). Gitarı caz ritminde çalabilmesi için sinir sisteminde kodlanmış olan klasik gitar algı ve reflekslerini olabildiğince ‘unutması’ ve, en baştan başlayarak bu kez caz ritmini, buna uygun algı ve refleksleri sinir sisteminde kodlayabilmesi gerekir.

Tıpkı insanın klasik tarz gitar çalmayı öğrenmekle, gitar çalmayı değil, ancak belli bir tarzda gitar çalmayı öğrenmiş olması, fakat gitar çalmayı öğrendiğini sanması gibi; bir devrimci de bir işi belli bir tarzda yapmayı öğrenmekle o işi yapmayı öğrenmiş olmaz, yalnızca belli bir tarzda yapmayı öğren-

miş olur, fakat o işle ilgili her şeyi öğrenmiş olduğunu sanır.”

İşte bu bakış açısıyla, yaşamında bir kez olsun gitar çalmamış bir devrimci, caz ile klasik gitar “kodlamasını” yapamayan bir devrimci nasıl tasarlanamazsa, ekonomi-politiği bilen bir devrimci de tasarlanamamaktadır.

Oysa, içinde bulunduğumuz koşullarda devrimcilerin, “algı ve refleksleri sinir sisteminde kodlayabilmesi” değil, ülkemizde egemen olan belirsizlik karşısında, halk kitlelerinin gelişen olayları anlamalarını ve bunlara karşı ne yapabileceklerini saptamalarını sağlayacak bakış açısına ihtiyaçları vardır. Bugün ülkemizde yaşayan hiç kimse, popüler dilden ifade edersek, “önünü görememektedir”. Halk kitleleri, **ne olacağını bilemediklerinden**, gelişen olayları izlemekle yetinmektedirler. Bu da, “birşeyler bildiği” varsayılan Kemal Derviş’e bağlanan “umutlar”ın nedeni olmuştur.

Diğer yandan, emperyalist ekonomilerin, özel olarak da Amerikan ekonomisinin içine girdiği durgunluk ve dünya ticaret hacmindeki büyük daralma, ekonomik buhranın giderek ağırlaşacağını ve zaman olarak uzayacağını göstermektedir. Bu ise, bizim gibi geri-bıraktırılmış ülkelerin içinde buldukları ekonomik buhranın daha da derinleşmesi anlamına gelmektedir. Dış borçların 114 milyar dolara ulaştığı, iç borçların 80 milyar dolar olduğu

bir ülkede, halk kitlelerinin her türlü tasarrufuna elkonulacağı bir döneme girilmiştir. Bu koşullar altında, kitlelerin bu durumu “gönüllü” olarak kabul etmeleri için tüm propagandada araçları kullanılmaktadır. Ancak, oligarşinin çok iyi bildiği gibi, bunlar geçici niteliktedir ve sosyal huzursuzluğun büyümesi kaçınılmazdır. Bu da, halkın mevcut düzene karşı memnuniyetsizlik ve tepkilerinin büyümesi, bir başka deyişle, suni dengenin büyük oranda bozulmaya yönelmesi demektir. Bu gelişme karşısında, “temsili demokrasi”nin **rafa kaldırılması** ve teknokratlar hükümetinin kurulması gündemin ilk ve tek maddesi haline gelecektir.

Bugün, hükümeti oluşturan partilerden, TBMM’de temsil edilen FP ve DYP ile meclis dışındaki CHP ve ÖD Partisi’ne kadar, hemen tüm düzen partileri, bir **askeri darbe olasılığına** karşı “ılımlı ve yapıcı” politikalar yürütmektedirler.

Soldaki ideolojisizlik, kaçınılmaz olarak, devrimci unsurların gelişen olayları kavrayacak bilinç seviyesinde olamamalarına neden olmaktadır. Legal ya da yarı-legal eylemlere olan aşırı bağımlılık ve yönelim, her türden illegal örgütlenmeyi ve mücadeleyi de engellemektedir. Tüm bunların yanında, silahlı mücadele ise, olabildiğince geri plana itilmiş ve neredeyse unutulmuş durumdadır.

KADİR MANGA

ALPASLAN ÖZDOĞAN

SINAN CEMGİL

31 Mayıs 1971 / Nurhak

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ ORDUSU

KURUCU VE ÖNDERLERİ

6 Mayıs 1972 /Ankara

YUSUF ASLAN

DENİZ GEZMİŞ
HÜSEYİN İNAN

**TKP/M-L VE TİKKO
KURUCUSU VE ÖNDERİ
İBRAHİM KAYPAKKAYA**

*18 MAYIS 1973
DİYARBAKIR*

1949 yılında Çorum'da doğdu. İlkokulu bitirdikten sonra Hasanoğlan Öğretmen Okulu'na girdi. Burayı bitirdikten sonra İstanbul Çapa Yüksek Öğretmen Okulu'na başladı. Aynı zamanda İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi-Fizik Bölümü öğrencisi olan Kaypakkaya, sol düşüncelerle burada tanıştı. Mart 1968'de Çapa Fikir Kulübü'nün kurucuları arasında yer aldı. Çapa Fikir Kulübü'nün başkanı olan Kaypakkaya, 6. Filo'ya karşı bildiri yayınladığı gerekçesiyle Kasım 1968'de okuldan atıldı.

FKF ve TİP içinde ortaya çıkan ayrışmada MDD kesiminde yer aldı. İşçi-Köylü gazetesinin İstanbul'daki bürosunda çalışan Kaypakkaya, Aydınlık ve Türk Solu dergilerine yazılar yazdı. Aydınlık içinde meydana gelen ayrışmada D. Perinçek'in başını çektiği PDA saflarında yer aldı. 1972 yılına kadar PDA (TİİKP) saflarında çalıştı ve DABK üyesi olarak görev yaptı. Bu tarihte PDA oportünistleriyle yolları ayrıldı. D. Perinçek ve çevresinin revizyonist ve oportünist olduklarını söyleyen Kaypakkaya, aylık sonrasında TKP/ML-TİKKO'yu kurdu.

TKP/ML faaliyetlerinin yoğunlaştırıldığı Dersim bölgesinde mücadele ederken, 24 Ocak 1973'de Vartinik mezrasında oligarşinin resmi zor güçleri tarafından sanıldı. Çatışma sırasında Ali Haydar Yıldız şehit düşerken, Kaypakkaya yaralı olarak çatışma alanından uzaklaştı. Ancak beş gün sonra kendisinin kaldığı köydeki bir öğretmenin ihbarıyla yakalandı. Dört ay süren işkencelerde hiçbir şeyi kabul etmedi ve bu işkenceler sonucu 18 Mayıs 1973'de şehit düştü.

Onun işkencedeki kararlı tutumu tüm devrimciler için bir örnek olmuştur.

TÜRKİYE HALK KURTULUŞ PARTİSİ-CEPHESİ

**İlk Genel Komite Üyesi
HÜSEYİN CEVAHİR**

*1 HAZİRAN 1971
İSTANBUL/MALTEPE*

1947'de Tunceli'de doğdu. Yüksek öğrenim için Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesine girdi. Burada devrimci gençlik hareketlerine katıldı. Dev-Genç içinde yer alan Hüseyin yoldaş, Mahir Çayan yoldaşla bu mücadele içinde tanıştı. THKP-C'nin oluşum sürecinde yer aldı ve kurucularından oldu. Oluşturulan ilk Genel Komite'de yer alarak, Doğu Anadolu Bölge Sorumluluğu'nu üstlendi.

THKP-C'nin 1971 yılında başlattığı Öncü Savaşının ilk evresinde gerçekleştirilen merkezi eylemlerin içinde yer aldı. İstanbul'da şehir gerillasının yaratılması amacıyla alınan karar üzerine Mahir yoldaşla birlikte buraya geçti. Has'ların günlük gelirlerinin kamulaştırılması ve Siyonist ajan E. Elrom'un tutsak alınması eylemlerine katıldı.

Elrom eylemi üzerine oligarşinin başlattığı kuşatma ve imha operasyonu sırasında, 29 Mayıs 1971'de Mahir yoldaşla birlikte İstanbul-Maltepe'de kuşatıldılar. Bu iki "adalı"nın üç gün süren kuşatması, 1 Haziran günü başlatılan operasyonla sonlanırken, Cevahir yoldaş şehit düştü, Mahir yoldaş ağır yaralı olarak tutsak edildi.

Cevahir yoldaşın sanat ve kültür üzerine yayınlanmış çeşitli yazıları yanında, Küba Devrimi üzerine bir yazısı bulunmaktadır.

1960 yılında Kars'da doğdu. 1977'de devrimci mücadeleye THKP-C/HDÖ saflarında katıldı. 1977-1979 yılları arasında Kars bölgesinde örgütsel faaliyette bulunan "Dede", bu dönemde faşist milis güçlere karşı THKP-C/HDÖ'nin gerçekleştirdiği silahlı eylemlerde yer aldı. MHP Kars İl Başkanı'nın cezalandırılması eylemine katıldı. 12 Eylül askeri darbesi koşullarında tutsak edildi. 1986 yılına kadar Selimiye, Metris, Sağmalcılar ve Erzurum Askeri Cezaevlerinde yattı.

1986 yılında tutsaklığı sona erer ermez pratik örgütsel faaliyet içinde yer aldı. THKP-C/HDÖ'nin 1991-1993 yılları arasında gerçekleştirdiği "30 Mart-Kızıldere Harekâtı" (1991); "Eylül Harekâtı" (1992) ve "15 Mart Harekâtı" (1993) içinde yer aldı. THKP-C/HDÖ İstanbul İl Komitesi üyesi olan "Dede" yoldaş, bir şehir gerillası olarak savaşın tüm zorluklarına ve olanaksızlıklarına rağmen üstlendiği görevleri yerine getirmekte tereddüt etmedi.

9 Mayıs 1993 Pazar günü saat 12'de İstanbul/Fatih'teki örgüt evinin oligarşinin zor güçlerince basılmasıyla başlayan çatışmada şehit düştü.

AĞADEDE SARIKAYA

1960/KARS
9 MAYIS 1993/İSTANBUL

1963 yılında Kayseri'de doğdu. Daha henüz Ortaokul sıralarındayken devrimci mücadeleyle tanıştı. THKP-C/HDÖ sempatisini olarak örgütsel çalışmalarda kendisinden istenen her şeyi yerine getirmek için olanca gücüyle çalıştı. Örgüt saflarında ortaya çıkan II. Sağsapmanın yarattığı kargaşa içinde bir süre Kayseri ile sınırlı bir ilişki içinde bulundu. 1979 sonlarında bu sağcı unsurlara yönelik polis operasyonunda tutsak edildi. Ankara/Mamak cezaevinde yattı. Tutsaklığının ilk gününden itibaren örgütle bağlantı kurdu ve THKP-C/HDÖ'nin örgütsel işleyişine dahil edildi. 1981'de tutsaklığı sona erdikten sonra değişik kentlerdeki örgüt üyeleri arasında bağlantıların kurulmasında çalıştı. Her koşulda cezaevindeki tutsak yoldaşlarıyla bağlantı kurmayı başardı. Bu görevlerini 1986 yılına kadar aksatmadan sürdürdü. İşkenceler sonucu böbreklerinde meydana gelen rahatsızlık nedeniyle, Ankara'da kaldırıldığı hastanede yapılan ameliyat sırasında narkoz komasına girerek 21 Mayıs 1986'da yaşamını yitirdi.

LEYLA DOĞAN

1963/KAYSERİ
21 MAYIS 1986/ANKARA

ERİŞ YAYINLARI

Kitap ve Katalog
isteme adresi:

Postfach 2501
55514 Bad Kreuznach
Deutschland

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com
www.kurtuluscephesi.org
www.kurtuluscephesi.net

E-Mail Adresi:

erisyay@kurtuluscephesi.com

